SEP 28 1953

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly
by the DAUGAVAS VANAGS
EDITOR IN CHIEF: INGRIDA VIKSNA
Editorial and Business Offices:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telephone — EM 8-0792
Editor in USA: A. Zvēriņš
82—15 85 Drive Richmond Hill 18, N. Y. USA
Tel.: Virginia 9-7778
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

LATVIJA
AMERIKA

70./ 195. n-rs. TREŠDIEN, 1953. G. 9. SEPTEMBRĪ 3. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās
Izdevēja — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — INGRIDA VIKSNA
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telephone — EM 8-0792
ASV redakcija: A. Zvēriņš
82—15 85 Drive, Richmond Hill, 18, N. Y. USA
Tel.: Virginia 9-7778
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50;
par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.—
Sludinājumu maksa:
slud. daļā $1.40; tekstā $2.00
par vienu collas telpu 1 slejā

ĀDENAUERA UZVARA RIETUMVĀCIJAS VĒLĒŠANĀS

KRISTĪGIE DEMOKRATI AR LIELU BALSU PĀRSVARU SAKAUJ NACIONĀLSOCIĀLISTUS UN KOMŪNISTUS. RIETUMVĀCIJĀ ARĪ TURPMĀK VALDĪS ĀDENAUERA KOALICIJAS VALDĪBA

No Bonnas ziņo, ka Rietumvācijas vēlēšanās 6. septembrī ar lielu balsu pārsvaru uzvarējusi amerikāņiem labvēlīgā Ādenauera koalicija, kas nozīmē, ka apmēram 50 milj. vāciešu ir droši nostājušies Rietumu pusē un līdz ar to piedalīsies Eiropas aizsardzībā.

Bijušie nacionālsociālisti, kas vēlēšanās bija iedomājušies teikt arī savu vārdu, gandrīz nemaz netika pie runāšanas. Tāpat komūnisti ieguva tikai tik niecīgu piekritēju skaitu, ka vācieši savā statistikā to gandrīz nemaz neatzīmē.

Rietumvācijas vēlēšanu tehniskie rezultāti ir šādi: Ādenauera krist. demokrati kopā ar brīviem demokratiem ieguva 244 vietas no 487. Koalicijas pārsvars Apakšnamā ir 97 balsis.

Ādenauera koalicijas valdības divu trešdaļu pārākums Apakšnamā viņam dod tiesību mainīt valsts likumdošanu. Līdz šim sociāldemokrati pretojās Vācijas bruņošanās plāniem, sacīdami, ka tie esot pretlikumīgi. Tagad, ja vien nepieciešams, šos likumus var mainīt.

Ar Rietumvācijas vēlēšanām Eiropas drāmā atkal noslēdzies jauns posms. Ādenauera uzvara pierāda, ka Rietumvācija grib turēties kopā ar Rietumiem un aktīvi piedalīties viņu plānos. Sociāldemokrati būtu gribējuši, lai Rietumvācija aukstajā karā ieņem neitrālu stāvokli. Ādenauera uzvara ir arī liels trieciens komūnistiem. Ja arī tie nevarēja cerēt, uz uzvaru, tad viņi domāja, ka daudzo tūkstošu sabotieru sūtīšanai būs sava ietekme. Bet vēlēšanu laikā sabotieru lielais daudzums, skaitā pāri par 7.500, mierīgi atpūtās cietumos, kamēr rietumvācieši brīvi un netraucēti izteica savu gribu. Vēlēšanu laikā Rietumvācijas robežu apsargāja apmēram 100.000 robežsargu, kamēr policija un jaunatnes un sporta organizāciju pārstāvji bija uzņēmušies vēlēšanu punktu sargāšanu.

Visā vēlēšanu laikā noticis tikai viens sīks starpgadījums, kad pieci komūnisti uzbrukuši vairākiem kristīgo demokratu partijas locekļiem, bet arī te policija iejaukusies laikā, un komūnisti drīz vien atradušies cietumā.

Sav. Valstis pabalsta Persiju

Persieši sadarbosies ar Rietumiem

EIZENHAUERS PIEŠĶĪRIS JAUNAJAI PERSIJAS VALDĪBAI PABALSTU 45 MILJ. DOL. APMĒRĀ. JAUNAIS PABALSTS PIEŠĶIRTS NEATKARĪGI NO LĪDZŠINĒJĀ TECHNISKĀ UN MILITĀRĀ PALĪDZĪBAS PLĀNA

No Denveras ziņo, ka Sav. Valstu prezidents Eizenhauers piešķīris Persijas valdībai pabalstu 45 mil. dolaru apmērā. Kā redzams, tad sarunas amerikāņu sūtņa un jaunās Persijas valdības ministru prezidenta starpā beigušās laimīgi. Līdz ar to pierādās, ka amerikāņi ir pārliecināti, ka jaunā Persijas valdība neizrādīs līdzšinējo Mosadegha stūrgalvību sakarā ar naftas disputu Anglijas un Persijas starpā. Tas arī pierāda, ka persieši turpmāk sadarbosies tikai ar Rietumiem.

Tā kā angļiem amerikāņu aizdevums neko nemaksā un tā kā viņiem ir cerības atkal atgriezties pie saviem naftas laukiem, tad Londona Eizenhauera rīcību silti apsveic. Angli patiesi var justies ļoti lepni, jo jau pirms sarunu sākšanās par iespējamo aizdevumu amerikāņi esot vispirms aprunājušies ar viņiem. Tas ir viens no tiem retajiem gadījumiem, kad Anglija, ir apmierināta par Sav. Valstu rīcību.

DIBINĀS LATVIEŠU VISPASAULES APVIENĪBU

Latvijas Atjaunošanas Komitejas Eiropas centra pilnsapulce

notika Vācijā — Baltiešu Kristīgo Studentu mītnes pils krāšņajā konferenču zālē Annabergā pie Bonnas, 29. - 30. augustā. Pēc Baltiešu Studentu apvienības ģenerālsekretāra — mācītāja J. Urdzes teiktajiem dievvārdiem sapulci atklāja prezidija pr-js A. Alksnītis, norādot, ka pilnsapulces svarīgākais uzdevums ir nākošās darbības līnijas nospraušana Eiropas Centram. Sapulces dalībnieki ar piecelšanos godināja sūtņa J. Feldmaņa piemiņu un uzsāka savu darba kārtību pēc Latvijas valsts himnas nodziedāšanas.

Par pilnsapulces vadītāju ievēlēja A. Skrēberi, bet prezidijā vēl M. Mutuli un E. Ozoliņu, mandātu komisijā A. Abakuku, A. Bulli,A. Driķi Redakcijas komisijā ievēlēja A. Šildi, P. Reinhardu un V. Landorfu.

L.A.K. E.C. pilnsapulcē piedalījās pavisam 16 delegāti: no Anglijas 5, Vācijas 4, Beļģijas 1, Holandes 1, Zviedrijas 2, Šveices 1 un Austrijas 1. Bez tam vēl piedalījās latviešu Katoļu apvienības delegāts, prāvests Mutulis.

Pilnsapulce apstiprināja Mandātu komisijas ieteikumu, pielaist Zviedrijas Latviešu Centrālās Padomes delegātus — red. A. Kroderi un inž. J. Landorfu kā pilntiesīgus delegātus šai sapulcē, bet ieteica Zviedrijas latviešiem līdz nākamai pilnsapulcei radīt vienotu zemes pārstāvību, kas izteiktu visu Zviedrijas latviešu domas. Zviedrijas Latviešu Nacionālā Padome arī uztur prasību sevi atzīt par Zviedrijas latviešu pārstāvi, bet tehnisku iemeslu dēļ nav varējuši atsūtīt pilnsapulcē savus delegātus.

Prezidijas priekšsēdis A. Alksnītis iesniedza pārskatu par — L.A.K. E.C. izveidošanos un uzsvēra, ka latviešu trimdinieku mērķis joprojām ir radīt vispasaules latviešu pārstāvību. Līdzekļu trūkums ir galvenais šķārslis L.A.K. E.C. darbības paplašināšanai. Pēdējo 7 nedēļu laikā saimniekots ar 300 angļu mārciņām.

Ārlietu daļas vadītājs R. Liepiņš sniedza savas darbības pārskatu. Izveidota cieša un pastāvīga kopdarbība ar pārējām Baltijas tautu pārstāvniecībām. Baltijas padomes sēdes Vācijā notiek ik mēnesi un visos svarīgos politiskos un starptautiskos jautājumos uzstājoties kopīgi, ir celts mūsu svars Eiropas un pasaules politikā.

Administratīvās daļas vadītājs K. Gulbis ziņoja par šīs daļas darbību, aizrādot, ka mērķis ir radīt pārliecību, ka atbrīvoto Latviju pārvaldīs paši latvieši.

Izglītības daļas vadītājs K. Dziļleja bija atsūtījis pārskatu par daļas darbību. Papildu skolas Eiropā apmeklē 40 proc. latviešu bērnu, bet pastāv tikai viena latviešu ģimnazija Augustdorfā — Vācijā. Debatēs latviešu studentu pārstāvis Vācijā — V. Miķelsons aizrādīja, ka Izglītības daļas vērība pievērsta tikai latviešu papildu un vidusskolai, kamēr augstskola pilnīgi aizmirsta.

Nacionālās daļas vadītājs V. Janums sniedza ļoti plašu pārskatu par Krievijas, Bulgārijas un citu satelītu bruņotiem spēkiem un Vakareiropas bruņoto spēku skaitlisko stāvokli, aizrādot, ka Eizenhauera 1952. g. aprīļa informācija nesaskan ar viņa rīcībā esošām ziņām.

Jaunsaimnieku un sīkgruntnieku partijas vārdā A. Šilde apsveica sapulci un deklarēja savas partijas ciešu gribu sadarboties ar L.A.K. E.C. To pašu rakstveidā apliecināja Zemnieku Savienība un Liberāļu Apvienība. R. Mutulis apliecināja Latviešu Katoļu apvienības solidaritāti ar L.A.K. E.C.. Turpretim sociāldemokrati, kas ar saviem pārstāvjiem ietilpst Atbrīvošanas Komitejā, no Zviedrijas bija atsūtījuši rakstu, ka šinī sesijā viņu pārstāvji nepiedalīsies.

Plašas pārrunas radīja jautājums par latviešu globālās pārstāvības organizēšanu. Šai jautājumā pieņēma šādu lēmumu:

1. LAK Eiropas centrs ar tanī apvienotām latviešu organizācijām apsveic ierosinājumu dibināt Latviešu vispasaules apvienību un apsola savu līdzdarbību šīs apvienības izveidošanai. — LAK Eiropas centrs uzskata, ka jaundibināmās apvienības galvenais uzdevums ir politiska cīņa par Latvijas atbrīvošanu un neatkarīgas, demokratiskas Latvijas valsts atjaunošanu.

2. LAK EC. kas apvieno visas galvenās Eiropas zemju latviešu pārstāvniecības un politisko partiju pārstāvjus, ir kontinentāla apvienība, kas kārto visus sadarbības jautājumus ar Āreiropas latviešu centrālām organizācijām.

3. Lai nodrošinātu Latviešu globālai apvienībai sekmīgu un tās uzdevumiem piemērotu darbību, LAK EC atzīst par nepieciešamu Latviešu vispasaules organizācijas darbu organizēt, radot vienu kopēju pārvaldes organu ar divām darba kopām — ASV un Eiropā. LAK EC, kas apvieno Eiropas latviešus trimdā, uzņemas līdz ar to latviešu globālās apvienības Eiropas darba kopas pienākumus.

4. Pie latviešu globālās apvienības darbojas: 1) ārējās informācijas, 2) nacionālo uzdevumu, 3) bēgļu aprūpes birojs un globālais latviešu kultūras fonds.

(Nobeigums 6. lpp.)

ZĪMĪGA DALLESA RUNA

STRĪDI PAR TRIESTU TURPINĀS

Itālija un Indija pārmet Sav. Valstīm iejaukšanos viņu iekšējās lietās

No Bonnas ziņo, ka pagājušās ceturtdienas runā Sav. Valstu ārlietu ministrs Dalless izteicies, ka kanclera Adenauera sakaušana 6. septembra vēlēšanās radītu tikai jaunu sajukumu Rietumvācijā un aizkavētu Vācijas apvienošanu.

Pārējās Vācijas partijas, īpaši kristīgo demokratu nopietnākie sāncenši sociāldemokrati, Dallesa runu sauca par provokātīvu Sav. Valstu iejaukšanos Vācijas iekšējās lietās.

Vienā vienīgā runā Dalless sev paspējis iegūt vairāk ienaidnieku, kā vairums mirstīgo to spētu izdarīt visā savā mūžā. Pieskardamies Itālijai un strīdīgajam Triestas jautājumam, Dalless sacīja, ka Sav. Valstis pašreiz nevar nākt klajā ar nekādu priekšlikumu par Triestas sarežģījumu atrisināšanu. Kādreiz gan paredzēja Triestu atkal atdot Itālijai, bet pēdējā laikā šī versija liekas būt pavisam noklususi. Tagad Sav. Valstis būtu ar mieru atrast dažādus blakus ceļus Triestas piederības noskaidrošanai un aizmirst 1948. g. trīs „lielo" priekšlikumu par Triestas atdošanu Itālijai.

Adrijas jūras ostas pilsētas vārds parādījās laikrakstu virsrakstos pirms nedaudz dienām, kad itālieši apvainoja Dienvidslaviju, it kā pēdējā gatavojoties savu karaspēka okupēto pilsētas daļu pievienot Dienvidslavijas territorijai.

Lai Sav. Valstīm stāvokli padarītu vēl nepatīkamāku, Dallesam uzbrukusi arī Indija, pārmetot amerikāņu ārlietu ministram viņa izturēšanos pret Indiju Korejas politiskās konferences jautājumā. Tā savā runā St. Luisā Dalless bija izteicies, ka Sav. Valstu pretošanās Indijas pielaišanai Korejas politiskajā konferencē neesot nelabvēlība pret Indiju. Ar to indiešiem tikai likts saprast, ka atteikšanās cīnīties kopā ar sabiedrotajiem Korejas karā indiešiem jāsamaksā ar nepielaišanu konferencē, kur tiesības runāt līdz ir vienīgi tām valstīm, kas karā tieši piedalījušās.

SAV. VALSTU UN SPĀNIJAS

MILITĀRĀ VIENOŠANĀS

Vašingtonā. — Spānija, kas bija neitrāla abos Pasaules karos, gaidāms, mainīs savu nostāju un piebiedrosies Savienotām Valstīm brīvās pasaules cīņā pret komūnismu.

Džeims C. Danns (Dunn), ASV vēstnieks Spānijā, bija ieradies savas valsts galvaspilsētā, lai nokārtotu abu valdību militārās vienošanās galīgās detaļas.

Pentagonā atzīst, ka šī vienošanās ievērojami nostiprinās aizsardzības līniju pret komūnismu. Šī līnija stiepsies no Lielbritanijas uz dienvidiem un uz austrumiem Ziemeļafrikā.

Vienošanās piecos paragrafos paredzēts: modernizēt Spānijas gaisa satiksmes bazes, lai tās būtu piemērotas ASV bumbvežiem Spānijas ostu lietošana ASV 6. flotei Vidusjūrā; Spānijas saimniecībai un satiksmes modernizēšanai ASV piešķirs $215.400.000; ASV gaisa spēku vajadzībām Spānijā $160 milj.; dos jaunas iekārtas Spānijas bruņošanās rūpnīcām.

Vienošanās nebūs formāla alianse, bet tā paredz pastāvīgas apspriedes agresijas gadījumā.

ATVADAS NO KARSTĀS VASARAS
DEJU VAKARA VEIDĀ
RĪKO DV TORONTO NODAĻA
11. septembrī, pl. 20, Poļu zālē 1087 Queen St. W.
LABS ORĶESTRIS ● ATSPIRDZINĀJUMI
Ieeja kungiem $1.00, dāmām un DV biedriem $0.50

Japāna varētu būt Rietumu sabiedrotais Āzijā

Karu un nemieru pilnajā Āzijā Japāna pašreiz liekas kā vienīgā gaišā zvaigzne, kas, pacietīgi spodrināta, varētu viest gaismu visiem Tālajiem Austrumiem. Katrā ziņā notikumi Korejā un Indoķīnā un pārējās Āzijas daļās, līdz šim stipri vien aizēnoja mazāk svarīgos iekšējos notikumus Japānā. Bet kādreiz ir derīgi atcerēties arī mazsvarīgākus notikumus, kas bieži vien, kā ledus kalni peldēdami virs ūdens, rāda tikai niecīgu savas varenās masas daļu. Tā virspusē mēs redzam japāņu gribu sadarboties ar Rietumiem un Sav. Valstīm. Bet tautā tas ir mazliet savādāk. Tā nav komūnistu ietekme vien. Protams, ka komūnisti ir darījuši un joprojām dara visu, kas vien stāv viņu spēkos, lai atsvešinātu Japānu no Rietumiem. Bet arī bez tām iedzīvotājos ar laiku rodas pretārzemnieciska, pretamerikāniska, nacionālistiska noskaņa.

Šādas zemapziņā veidojušās izjūtas parādās dažādu streiku, nemieru un demonstrāciju formā. Te būtu jāpiemin komūnistu demonstrācijas 1952. gada 1. maijā, ne tik sen atpakaļ rīkotie protesta gājieni sakarā ar amerikāņu municijas izmēģinājuma laukumiem un dažādiem citiem sīkāka rakstura starpgadījumiem, kas vai nu sasniedz Rietumu presi pavisam neievēroti, vai arī kas bieži vien ārzemju rakstītājam neliekas pietiekami svarīgi, bet kas pašiem Japānas iedzīvotājiem no jauna liek uzkvēlot viņu kādreiz tik pašaizliedzīgajai nacionālisma apziņai.

Japānas valdībai nav vieglas dienas, jo jākalpo diviem kungiem uzreiz. Sabiedrotie jeb — te būtu labāk teikt — amerikāņi, dzen japāņu bruņošanos, steidzina tādu stratēģiski svarīgu 2. Pas. kara punktu kā Okinavas nocietināšanu, spiež arvienu lielāku sadarbību ar Rietumiem un atraušanos no Austrumiem. Bet ikvienas valsts valdībai tai pašā laikā ir jārēķinās ar savu iedzīvotāju gribu. Un pašu japāņu domas un nākotnes plāni ne vienmēr saskan ar amerikāņu. Komūnistu un kreisā spārna soc. naids pret Rietumiem jau ir labi zināms, un, kur vien iespējams, viņi mēģina paasināt Japānas un Rietumu sabiedroto attieksmes. Bet nesen pat labā spārna sociālisti pieprasīja nekavējoties pārtraukt palīdzības pieņemšanu no Sav. Valstīm uz savstarpējas drošības līguma pamata.

Kopš pamiera parakstīšanas un Korejas kara pārtraukšanas Japānā paceļas arvienu vairāk balsu, kas prasa tirdzniecības atsākšanu ar komūnistu Ķīnu, varbūt, labāk būtu bijis sacīt: tirdzniecības paplašināšanu ar komūnistu Ķīnu, jo arī Korejas kara laikā par spīti Sav. Valstu nepatikai, japāņi nekad tirdzniecību ar komūnistu Ķīņu nepārtrauca. Tagad domā pat par japāņu tirgotāju braukšanu uz komūnistu Ķīnu. Jau 1949. gadā Japānas ministru prezidents Jošida sacīja, ka Japāna nevar atlauties palaist garām nevienu tirgu. Un Ķīna, lai tā būtu komūnistiska vai ne, ir viens no šiem tirgiem.

Tas gan vēl nebūt nenozīmē, ka Japāna gatavotos aizvirzīties no brīvās pasaules paspārnes. Bet tomēr jāatzīst, ka pēdējos gados Japānā jūtams stiprs pagrieziens, un tas Rietumiem nebūt nav labvēlīgs:

1. Vispirms jau pēdējos divos gados, kopš parakstīja Japānas miera līgumu un Japānas Sav. Valstu savstarpējās drošības līgumu, stāvoklis strauji mainījās. Okupāciju sāka uzskatīt kā nevajadzīgu un nepelnītu nastu. Pretrietumnieciskais noskaņojums sāka pieaugt. Tāpat Japānas iedzīvotāju starpā sāka pieaugt neitrālais noskaņojums.

2. Pretrietumnieciskais un neitralistu noskaņojums ne vienmēr ir komūnistu roku darbs. Bet tas bieži vien noder komūnistiem, un un te viņiem ar laiku var pavērties plašs darba lauks.

3. Saimnieciskais un politiskais spiediens savās mājās var piespiest Japānas valdību attālināties no amerikāņu politikas un pieņemt pašiem savu, kam savukārt ar amerikāņiem var nebūt nekā kopēja.

Japāna ir neatkarīga. Okupācija ir beigusies. Un jāpāņiem ir noteikta vēlēšanās būt kungiem savā zemē un izlemt pašiem savas nākotnes likteni.

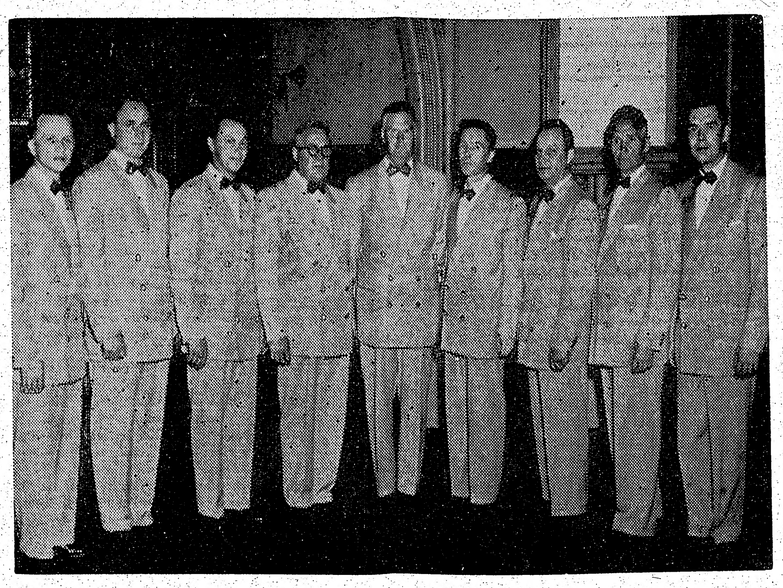

Pie Latviešu Apvienības Oklandē, Kalifornijā nodibināts dubultkvartets, ko vada Leonhards Bērziņš (kr. pusē). Dubultkvartets jau devis pirmos koncertus un nākotnē rīkos koncertu turneju

TITO DIKTĀTORISKĀ NEKAUNĪBA

No Belgrades ziņo, ka Dienvidslavijas prezidents maršals Tito licis priekšā, lai Triestu pārvērš starptautiskā pilsētā un lai atlikušo brīvās territorijas daļu pievieno Dienvidslavijai. Tai pašā laikā Tito aicinājis Italiju atvilkt savu karaspēku no piefrontes joslas, kamēr notiek sarunas par Triestas nākotni. Ja Itālija savu karaspēku neaizvāc, Dienvidslavija būs spiesta pievest pāris divīziju arī no savas puses.

Itālijas ārlietu ministrija lielas dusmās noraidījusi visus Tito priekšlikumus, nosaucot tos par diktātorisku nekaunību.

Maskava uztraucas par Kerstena komisiju

Komūnistu laikraksts „The New Times", kas iznāk Maskavā angļu valodā, 12. augusta numurā ievietojis rakstu ar virsrakstu „Izšķiesta nauda," tas veltīts Kerstena komisijai. Sniedzam šī raksta tulkojumu negrozītā veidā:

„ASV Tautas Vietnieku nams atvēlējis 30.000 dol. Kerstena speciālai komisijai, kuras uzdevums iz „izmeklēt un studēt jautājumu, ka Padomju Savienība sagrābusi Igauniju, Latviju un Lietuvu. Ir grūti pateikt, kas šeit pārsteidz vairāk — Kongresa locekļu neizmērojama ignorance vai viņu tieksme uz provokāciju. Visa pasaule zina, ka Padomju Savienība nav sagrābusi Igauniju, Latviju un Lietuvu. Jau 13 gadus ilgi šīs trīs padomju Baltijas republikas ir daudznacionālās padomju valsts integrāla daļa. Tās pievienojās brīvprātīgi. Šādu lēmumu pieņēma šo valstu parlamenti un tam pilnībā pievienojās šo valstu tautas 1940. g. Kopš tā laika Padomju Igaunija, Latvija un Lietuva, ar pārējo brālīgo republiku atbalstu, ir panākušas neizmērojamu progresu saimnieciskā un kultūras attīstībā.

Šie ir vispār zināmi fakti, droši vien zināmi pat katram Viskonsinas skolas zēnam, bet Kongresa locekļis no šīs valsts un viņa kolēģas Tautas Vietnieku namā domā, ka viņiem vajadzīgi tūkstoši dolaru valsts naudas, lai „studētu" šo absolūti skaidro jautājumu. Amerikāņu Kongresa locekļu ignorance ir kļuvusi par sakāmvārdu, bet šoreiz liekas, tā ir vairāk provokācija kā ignorance. Uz to norāda fakts, ka par minētās komisijas priekšsēdi iecelts Kerstena kungs. Viņš ir slavenā „papildinājuma" autors, kuŗā 100 miljonu dolaru paredzēti subversīvai darbībai pret tautas demokratijām un Padomju Savienību, un viņa pirksts ir klāt arī daudzos citos tumšos pasākumos.

Reakcionārus Kongresā neiepriecina izredzes uz starptautiskā saspīlējuma mazināšanos un tie izdomā jaunus trikus, lai saindētu atmosfairu. Atvēlot 30.000 dol. šai izmeklēšanai (?) Tautas Vietnieku nams, acīmredzot, grib sākt jaunu provokāciju kampaņu. Bet no tā nekas neiznāks. Kerstena dolari ir vienkārši zemē nomesta nauda."

Citāda valoda no Maskavas laikraksta arī nebija sagaidāma. Mums gan liekas, ka šī nauda nebūs velti izdota, bet ar šiem samērā nelieliem līdzekļiem izdosies pasaulei plašāk atvērt acis un ar kailu faktu valodu parādīt Maskavas noziegumus pret mazajām tautām. Kad Kerstena komisija būs nobeigusi savu izmeklēšanu, tad gan vairs nebūs neviena skolas zēna brīvajā pasaulē, kas domās, ka Baltijas valstis labprātīgi pievienojušās Padomju Savienībai.

LATVIJA

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pasīmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

TAS LAI MŪS PAMUDINA

A. KRODERS

Vienā no iepriekšējiem numuriem sniedzām ziņu, ka lietuvieši panākuši ļoti svarīgu vienošanos, jautājumā par savu nacionālo vadību visas lietuviešu nacionālās kopības apmērā, skaitot kā vecamerikāņus, tā boļševiku iebrukuma no dzimtenes izdzītos pēc 1940. gada varmācības akta Baltijas valstīs. Šai nakarā starp Vācijā esošo Lietuvas Atbrīvošanas Komiteju un Lietuvas diplomātisko pārstāvju vecāko — bij. ārlietu ministru S. Lozoraiti panākta vienošanās par Lietuviešu Padomes izveidošanu, kuŗai būtu tiesības runāt un pieņemt lēmumus Lietuvas atbrīvošanas jautājumos.

Izrādās, ka lietuvieši visu pēdējo laiku mērķtiecīgi strādājuši tieši šī mērķa reālizēšanas virzienā. Lietuvas Atbrīvošanas Komiteja (kuŗa sastāv tikai no 10 locekļiem) izstrādājusi projektu par Pasaules Lietuviešu Kopības radīšanu, aicinot visu zemju lietuviešus uz izstrādāto statūtu pamata apvienoties un noorganizēties. Neraugoties uz zināmām domstarpībām, tomēr Atbrīvošanas Komitejas atzītā autoritāte panāca, ka šī organizēšanās sākās visur arī tajās zemēs, kur sākumā bija manāma pretestība (Austrālijā). Tagad nu jau visās zemēs vietējās centrāles ir izveidotas. Vislielāko pretestību Vācijā strādājošā Atbrīvošanas Komiteja varēja sagaidīt no ASV, kur jau ilgus gadus darbojas Lietuviešu Padome, kas sastādās no ASV lietuviešu organizāciju pārstāvjiem. Taču ASV lietuvieši pievienojušies Pasaules Lietuviešu Kopības (PLB) idejai un konkrētajam projektam. Sākumā minētā ziņa liecina, ka panākta vienošanās par Lietuvas atbrīvošanas vadītāju centru, kas aptvertu visus trimdiniekus, kā arī vecamerikāņus resp. agrākos emigrantus.

Kā tad lietuvieši organizējušies? Uzmetībim tikai pavisam īsu vispārējo ainu, lai saskatītu, vai mums te nebūtu ņemams paraugs. Tā kā arī latviešiem patlaban atsevišķo zemju centrāles ir noorganizētas, tad mums ar lietuviešiem situācija ir apmēram vienāda, izņemot augstākās vadības organizēšanas tempu, kur mums katrā ziņā jāņem piemērs no mūsu dienvidu kaimiņiem. (Arī igauņi ir jau tikuši līdz augstākās vadības noorganizēšanai, bet viņiem vēl jāatrisina jautājums par līdz šim divu šādas vadības pretendentu apvienošanos vai viena atkāpšanos). Tāpat varam lietuviešu veikto darbu ņemt par paraugu jautājumā par globālā centra uzbūves veidu.

Lietuviešu PLB mazākā organizatoriskā vienība ir novads, kas aptver vienu pilsētu vai plašāku apgabalu, atkarā no tur dzīvojošo lietuviešu skaita. Nākošā pakāpe ir attiecīgā trimdiniekiu patvēruma zeme, kas ievēl zemes padomi, visiem piedaloties vēlēšanās. Un beidzot atsevišķo zemju padomes izvēl pārstāvjus pasaules lietuviešu kongresam, kuŗš tad izvēl vispasaules centrālo valdi un centrālo kontroles komisiju. Centrālā valde vada un pārzina globālu lietuviešu kultūras fondu. (Katra zeme var šo statūtu paraugu piemērot savām vajadzībām uz vispārējo principu pamata).

Bet lietuviešu pasaules kopība nav kāda biedrībai līdzīga organizācija, tā ir visu trimdas lietuviešu nacionāla kopība, kuŗai pieder ikkatrs lietuvietis un no kuŗas nevienu nevar izslēgt, tāpat kā dzimtenē katrs lietuvietis bija savas tautas piederīgais un neatkarīgās Lietuvas pilsonis. Lietuvieši paredz arī nacionālās solidāritātes nomaksu, un tikai šo nodevu samaksājušiem statūti piešķir balsošanas tiesības.

Kā redzams, te ir principi un idejas, par ko iespējami dziļi un plaši diskusi. Bet vispirmā kārtā gribam norādīt uz vienu no šiem principiem, lai arī mēs tiktu ātrāk pie savas nacionālās kopvadības trimdā, un tas ir jautājums par to, ka šo globālo vadības centru lietuvieši ceļ uz atsevišķo zemju pārstāvju pamata. Lietuvieši domā šos pārstāvjus uzskatīt kā delegātus uz lietuviešu pasaules kongresu, kuŗš tad ievēl vadītāju valdi. Viņiem tas ir viegļāk iespējams kā mums, lietuviešu lielā skaita dēļ trimdā. Mums būtu zemju pārstāvji jāsūta tieši augstākās vadības institūtā. Bet tas ir ceļš, kaŗš mums dotu drīzu atrisinājumu, prezumējot pamatā labu gribu.

Nesāksim lieki diskutēt un sīki tirzāt katras variācijas lielāku vai mazāku lietderību, bet izšķirsimies par mūsu centrālās vadības steidzamu nepieciešamību. Lietuviešu paveiktais darbs lai mūs uz to mudina.

TLM-MS KLUBS SAULAINĒ

Šaušanas vingrinājumu dalībnieku 1. un 2. gr., iztrūkst 3. grupa
Foto J. Atmats

KAM TĀDA RĪCĪBA KALPO?

Dokumentu un liecību kopojuma „Komūnistu noziegumi pret Latvijas valsti, tautu un kultūru" redakcijas kollēģija mūs lūdz ievietot paskaidrojumu:

Laika š. g. 19. augusta numurā pazīstamajā serijā Dienu atspīdumi par dokumentu un liecību kopumā „Komūnistu noziegumi pret Latvijas valsti, tautu un kultūru," redakcijas kollēģija teikts, ka „tajā ierakstīti arī tādi vārdi, kuŗu īpašnieki publikācijas redakcijā nav vēlējušies darboties. Šādā veidā redaktoru sarakstā iekluvis prof. A. Spekkes vārds."

Minētā izdevuma redakcija paskaidro, ka šī ziņa ir nepatiesa. Aicinājumam darboties līdzi redakcijas kollēģijā prof. A. Spekke savā š. g. 29. jūnija atbildes vēstulē raksta: „Allaž un vienmēr esmu darījis, kas manos spēkos un manās zināšanās, lai kaut kādā veidā palīdzētu saviem tautas brāļiem pārciest tos smagos likteņa sitienus, kas tiem krīt uz pleciem. Neatteikšos darīt to pašu arī šoreiz resp. ņemt dalību jūsu teicamajā pasākumā, Sakiet, lūdzami, kas man darāms un kā varu veicināt jūsu centienus, ko iespēšu, no tā neatteikšos."

Komitejas Latvijas Brīvībai ierosinātā Nujorkas latviešu organizāciju pārstāvju sanāksmē š. g. 11. augustā, kur pārrunāja jautājumu par īpašas komisijas radīšanu, kas varētu būt palīdzīga Kerstena vadītai izmeklēšanas komisijai, Alfrēds Bērziņš rādījis kādu vēstuli, kur esot minēta prof. Spekkes atteikšanās no līdzdarbības redakcijas kollēģijā. Savā 17. augusta vēstulē prof. Spekke redakcijas kollēģijai raksta, ka viņš nupat saņēmis ziņas no Amerikas un lūdz viņu nekādos amatos neiecelt. Ir saprotams, ka prof. Spekkes rīcību ir ietekmējušas kādas „ziņas", vai norādījumi „no Amerikas."

Tāpat arī Dienu atspīdumos 22. augustā teikts, ka arī prof. P. Starcs izstājies no redakcijas kollēģijas, bet par šo izstāšanos jau „ziņājis" Alfrēds Bērziņš, ko viņš stāstījis vienam no pieminētās 11. augusta sanāksmes dalībniekiem. Prof. Starcs ir pieņalijies redakcijas kollēģijas sēdēs un līdz šai dienai redakcijas kollēģijai par prof. Starca izstāšanos nekas nav zināms.

Izprotot mūsu tautas traģēdiju, nesavtīgi tautieši uzsākuši darbu apsūdzības pierādījumu sakopošanai un izdošanai grāmatā, ko piesūtītu brīvās pasaules ievērojamākiem politiskiem darbiniekiem, lai veicinātu interesi par mūsu dzimtenes atbrīvošanu. Šim darbam talkā nākuši daudzi tautieši kā redaktori, līdzstrādnieki un padomdevēji, un tas tagad veidojas kā bezpartējiski nacionāls kopdarbs.

Ja kādam ir interese šo darbu noniecināt un pat jaukt, tad redakcijas kollēģija jautā: kam šāda rīcība pakalpo?

Redakcijas Kollēģija

TLB SESTDIENAS SKOLAS PAZIŅOJUMS BĒRNU VECĀKIEM

1. Mācību sākums un jaunu skolēnu uzņemšana visās klasēs (arī Vestonas nodaļā), notiks Toronto, Sv. Andreja baznīcas telpās, College un Jarvis ielu stūrī, 12. septembrī, pl. 10 no rīta.

2. Mācības gadu ievadot, māc. Briedis noturēs svētbrīdi.

3. Uzdevumu burtnīcas, kā arī lasāmās grāmatas I un II kl. būs dabūjamas skolā.

4. Paidagogu padome ir nolēmusi skolā iekārtot skolēnu bibliotēku. Griežamies pie sabiedrības ar lūgumu piedalīties šajā pasākumā, ziedojot jaunatnei piemērotas grāmatas (arī lietotas), vai līdzekļus to iegādei. Ziedojumi nododami klašu audzinātājiem.

DZIESMU SVĒTKU ZĪMĒ

Sūtņa K. Zariņa Dziesmu svētku runu nolasīs konsuls V. Tomsons

Ceturtdien, 3. septembrī notika kārtējā Dziesmu Svētku Rīcības Komitejas sēde, kuŗu vadīja E. Krūka. Sēdē piedalījās arī Organizācijas Komitejas priekšsēdis H. Tichovskis un DV Toronto nodaļas valdes priekšsēdis B. Rubess un valdes loc. U. Maksiņš.

Sākumā lielais Rīcības komitejas locekļu skaits ir jūtami sarucis, toties palikušie dzīvi piedalās visās sēdēs, un ikviens uzņemas daļu no tā lielā darba, kas jāveic Svētku organizēšanai.

E. Krūka ziņoja, ka sūtnis K. Zariņš nevarēs personīgi ierasties Kanadā, lai tos atklātu, bet lūdzis konsulu V. Tomsonu nolasīt viņa piesūtīto svētku atklāšanas uzrunu.

Meseja koncerta zāles dekorēšanu uzņēmušies Toronto skauti, kuŗu vidū ir arī mākslinieki, kas šos darbus varēs vadīt. Rīcības komiteja šim vajadzībām piešķīra 50 dolaru.

Pēc plašākām pārrunām Rīcības Komiteja atzina, ka pēc koncerta virsdiriģentiem, koŗu priekšiem un goda viesiem rīkojamas vakariņas, kuŗu tehnisko rīkošanu uzņēmās Toronto Latviešu Biedrības Dāmu komiteja. Nolēma, ka šīm vajadzībām izdevumi nedrīkstētu pārsniegt 150 dolaru.

Tautas tērpu godalgošanas komitejā sastādīt uzņēmusies Latviešu Daiļamatnieku Savienība. No Rīcības Komitejas godalgošanas komisijā ieies M. Voselniece.

Tautas tērpu godalgošanu nolēma izdarīt Dziesmu svētku koncerta laikā pirms otrās daļas sākuma.

Visa informācija, kas nepieciešama J. Niedram programmu sakārtošanai, ir jānodod līdz 10. septembrim. Tiks iespiesti arī ielūgumi angļu valodā, lai latviešu savus draugus nelatviešus varētu ielūgt Dziesmu svētkos. Ielūgumus varēs saņemt tos pieprasot laikrakstā izsludinātā vietā.

M. Voselniece iepazīstināja Rīcības Komiteju ar Dziesmu svētku krūšu nozīmes zīmējumu un informēja, ka tās izgatavos metallā. Nolēma pasūtināt 1000 nozīmju, pārdošanas cenu noteica 50 centu gab. Koristi tās saņems par brīvu.

A. Mangule informēja par Skroderdienas Silmačos gatavošanu un izteica nožēlu, ka DV ansambļa aktieŗi, izņemot T. Krūku, nav atraduši laiku izrādē piedalīties. Mēģinājumi notiek apm. 4 reizes nedēļā. Teātŗa biļetes būs iespiestas nedēļas beigās un tās nekavējoties nodos biļešu pārdošanas vietās. Iespējams, ka Svētkus uzņems vienkrāsainā skaņu filmā.

B. Rubess informēja, ka iespējams, ka bez zāles Royal Yorka viesnīcā īrēs vēl tā saukto Oak Room. Royal York viesnīcā ir 2 zāles, viena ar vietām 1100 personām un otra ar 300 vietām.

Rīcības komiteja pilnvaroja E. Krūku Dziesmu svētku laikā neparedzētu lietu kārtošanā rīkoties patstāvīgi.

LASĪTĀJU VĒSTULES

500 DOLARU ATLĪDZĪBA

„Par daudz nododoties pagātnes kritikai, var pazaudēt nākotni." — V. Čerčils.

Pēdējā laikā latviešiem naidīgajā Nujorkas krievu avīzē N. R. S. atkal ir pacelta mūsu pirmā un pēdējā prezidenta Kārļa Ulmaņa nozākāšana. Soc. dem. vadība — Br. Kalniņa un R. Pakalna—Pakališa personas —uzbrukumu latviešu trimdas tautai izdara svešas — mūsu seno un tagadējo apspiedēju — krievu imperiālistu, šovinistu emigrācijas presē. Tas ir notikums, kam nav precedenta. Tas ir notikums, kas pierāda, ka Br. Kalniņš un R. Pakalns—Pakališ nav cienīgi nest latviešu politiķu vārdu, jo pastāv elementāra politiska likumība, politiska morāle, pēc kuŗas katras pilnvērtīgas tautas politiskie nogurpējumi, lai cik sīvi savā starpā apkarotos, šos strīdus nedrīkst iznest citas tautas izlemšanai, nedrīkst aicināt un pieņemt citas tautas iejaukšanos savās iekšējās lietās. Tie paši Br. Kalniņa draugi, krievu sociālisti, lielajā oktobra revolūcijā noraidīja pat Sabiedroto militāru palīdzību pret boļševikiem un 1941. g. 23. jūnijā nolēma atbalstīt Staļinu pret vāciešiem, jo pēdējo iebrukums apdraudot Krievijas nedalamību, krievu tautas brīvību.

Nepatiesie uzbrukumi ir iespiesti minētās krievu avīzes 12.VII. 52., 12.IX.52., 19.IX.52., 17.VII.53. un 23.VII.53. numuros un daļēji atreferēti LA 19.VII.52., 20.IX.52. un 5.III.53. numuros. Bez sacītā, vēl jāpasvītro, ka tā pati krievu avīze ir nosaukusi latviešu soc. dem.: „mūsu draugi", un Br. Kalniņu: „krievu aprindās plaši pazīstams".

Padomju Savienības 16 republikās un 5 satelītu valstīs ietelp ap 150 tautu. Šīm tautām ir lielāks vai mazāks emigrantu skaits brīvajā pasaulē.

Es uzaicinu visus mūsu sociālistus un viņu līdzskrējējus, sevišķi tos Hofmaņus un Krastus, 1) uzrādīt kaut vienu līdzīgu precedentu starp minētām 150 nekrievu tautu emigrantu kopām, kuŗu sociālisti būtu tā nostājušies krievu presē pret savu tautu, pret savu vēsturi, kā to ir darījuši latviešu sociāldemokratu vadītāji; 2) uzrādīt kaut vienu minēto tautu sociāldemokratu, kuŗu jau minētā krievu lapa būtu deklarējusi par „mūsu draugi" un tās vadoni — par „krievu aprindās plaši pazīstamu". Par šādu precedenta uzrādīšanu un pierādīšanu apņemos tai pašā dienā izmaksāt atlīdzību 500 (pieci simti) dolaru apmērā. Ja nu tas nenotiks, tad loģisko secinājumu atstāju izdarīt jums pašiem. Pārējos latviešu laikrakstus lūdzu šo manu vēstuli pārdrukāt. J. S.

Red. piezīme: Kandidāti 500 dol. saņemšanai var pieteikties LA redakcijā, kas par to ziņos raksta autoram.

ATBRĪVOŠANAS ARMIJA

2.

LA 22. augusta numurā savā rakstā „Illūzijas un reālitāte" turpinājumā Ž. Pērkons trimdinieku armiju jau krietni palielinājis, pievienojot tai arī nacionālos kiniešus un.... apvienoto Vāciju. Labi jau būtu, tad trimdinieku atbrīvošanas armijai būtu lielskas izredzes. Ļoti var būt, ka vāciešī ir vienīgā lielā nācija, kas tiešām gribētu un zināmos apstākļos arī varētu Pad. Savienību sagraut. Priekšnoteikums, protams, tam ir — apvienota un neatkarīga Vācija. Bet pārredzamajā nākotnē tas viss ir tikai jauka ilūzija. Krievi labi zina, ka vāciešī viņu politikas būtību ir izpratuši un nīst tos visdziļāk, un apvienoti būtu vienīgie, kas tiešām varētu apdraudēt boļševisma eksistenci un vispirms jau apturēt viņu tālāko izplešanos. Tāpēc krievi nekad neļaus Vācijai apvienoties un kļūt neatkarīgai. Arī franči un angļi drīzāk sabiedrosies ar pašu velnu, nekā ļaus Vācijai apvienoties. Un kara gadījumā kā franči, tā angļi bez vilcināšanās pievienotos krieviem, neraugoties uz to, kāda būtu Vācijas valsts iekārta un vadība. To mums apliecina visas viņu pēckara laika izdarības starptautiskās politikas laukā.

Ž. Pērkons vēl pasvītro, ka atbrīvošanas armijas tautām nesot vajadzīgi nekādi līgumi par kārtību un savstarpējām attiekšmēm, kādas būtu nodibināmas pēc boļševiku sagraušanas— esot jau pagājuši tie laiki, kad līgumiem bijusi nozīme, tagad tos neviens vairs nepildot, un pie degošas mājas neesot jācenšas vienoties par izglābto mantu sadalīšanu. Bet ir taču jāievēro, ka arī tie laiki ir pagājuši, kad pēc karaļu pavēles tautas devās cīņās, nezinādamas, par ko, un neprasīdamas, ko tās iegūs uzvaras rezultātā. Iepriekš nevienojušās par izglābtām mantām, lielās tautas, saskaņā ar spēku samēriem, sagrābs visas mantas, bet mazajām paliks tikai pelni. Kas gan gribēs brīvprātīgi cīnīties par pelniem vien? Varbūt vienīgi tie rakstīt nepratēji mežoņi, kuŗu virsaiša solījumiem vēl varot ticēt. Bet cik tādu atradīsies?" Tātad arī „pastiprinātā" trimdiniekiu internacionālā atbrīvošanas armija vēl vienmēr ir un paliek tikai ilūzija.

R. K. Milvokos

ATBILDE DR. J. KAROLAM

Rakstā par Dr. Drilli kādā no LA jūlija numuriem, Dr. Karols piemin Amerikas ārstu naudas kārību un šejienes medicīnas skolas, kuŗās lietojot pamatskolas metodes, piem., gatavas vielas pasniegšanu, mācīšanos no galvas u. t. t.

Jāatzīst, ka daļa Kanadas ārstu naudai piešķir lielāku vērību, nekā to varbūt darīja Latvijas ārsti, bet saukt viņus visus par veikalniekiem nav pareizi.

Beidzamos 4 gadus esmu studējis medicīnu Rietumontario universitātē, tā nākot sasakrē ar daudziem ārstiem, gan lielāko tiesu speciālistiem, bet neesmu atradis neviena mantkārīga sīka aprēķina veikalnieka, kādu notēlo Dr. Karols. Tādi ārsti, bez šaubām, ir kā šeit, tā Latvijā, bet to vispārināt var tikai vecu vecais maizes naids. Arī šeit skolu beidzot, ārsts dod Hipokrata zvērestu: kalpot cilvēcei...

Bez tam Amerikas ārsti ir labākā stāvoklī apkarot slimības, jo beidzamos 30 gados jaunākie atradumi ir šejienes, ne Eiropas ārstu un pētnieku nopelns. Medicīna vienmēr attīstās, un tas, ko Latvijas universitātē mācīja pirms 15 - 20 gadiem, tagad ne vienmēr ir ieteicams. Medicīniskā literātūra mūsu ārstiem trimdas gados ne vienmēr bija pieejama, bet bez tās ārsta zināšanas neglābjami novecojas. Latvijas ārstiem gan ir LU tradicijas un tikumi, bet īsti sekmīgam darbam vajadzīgas arī modernas zināšanas.

Par šejienes medicīnas skolām vislabāk var liecināt tie studenti, kas studijas iesāka Eiropā un tās turpina šeit. Salīdzinot ar daudzām Eiropas universitātēm, šeit kurss ir stingrāks, studenti tiek vairāk pārraudzīti darbā, un prasības gaŗajos rakstveida eksāmenos ir augstākas. Latvijā pazīstamo „mūžīgo studentu" šejienes medicīnas fakultātēs nav, jo eksāmeni jāliek noteiktos laikos, un to atkārtošana pēceksāmenu veidā ļoti ierobežota.

Ar mācīšanos no galvas un lekciju piezīmju atkārtošanu nekur tālu nevar tikt, pretēji Dr. Karola apgalvojumam. Ir jālasa daudz vairāk, jāiegūst plašākas zināšanas, lai varētu saņemt labākas atzīmes. Ar lepnumu varu teikt, ka manā fakultātē latviešu studenti to dara, un tā sekmēs pārspēj daudzus kanadiešus.

Ir patīkami lepoties, ka LU bija labāka par šejienes skolām, bet no manas un manu kommiltoņu pieredzes Rietumontario universitātes medicīnas fakultātē varu apliecināt, ka mūsu zināšanas medicīnā nebūs sliktākas, bet līdzīgas vai labākas nekā mūsu vecās ārstu saimes locekļiem un tāpat ievērosim Hipokrata zvērestu — palīdzēt sirgstošam cilvēkam pēc labākās sirdsapziņas.

Londonā, Ont.

Stud. med. P. Vasariņš

KANADĀ

TORONTO

Pagājušo sestdien, 29. augustā Sidrabene pulcējās pie karoga, kur mācītājs A. Čops noturēja pēdējo nometnes dievkalpojumu. Atvadīšanās uzrunu teica LSAK priekšs. biedrs E. Skujiņš un pateicās vecākiem, audzinātājiem un labvēļiem par nometnes atbalstīšanu.

Vakarā notika pēdējais šīs vasaras ugunskurs, un svētdienas rītā bērni vieglās auto mašīnēs devās mājās, lai ar jauniem spēkiem sāktu skolas gaitas.

Sīku pārskatu par Sidrabenes šīs vasaras darbu un saimniecību sniegs vēlāk.

Nometnes atbildīgais vadītājs bija Roberts Plūme, bet komandants Eduards Šteinhards.

VANKUVERA

Ievērojamā latviešu dziedone Herta Lūse viesosies Vankuverā, 25. septembrī, lai starp daudzām citām latviešu kolonijām arī Vankuveras tautiešu grupiņu iepriecinātu ar savu mākslu. Šoreiz Lūse apceļo lielākos latviešu centrus Savienoto Valstu rietumos, bet, kā vienmēr, neatteicas iegriezties arī pilsētās, kur latviešu skaits mazāks, jo latviešu dziesma ir gaidīta kā vienā, tā otrā vietā.

Koncerta programmā Jāzepa Vītola, Alfrēda Kalniņa un Jāņa Mediņa dziesmas un vecītaļu operu ārijas. Zāle ir ar labām klavierēm, pieņemamu akustiku, un spēj uzņemt līdz 350 klausītāju. Tā kā rīkotājiem nav iespējams aicināt par pavadītāju kādu no latviešu pianistiem, tad šai koncertā Hertu Lūsi pavadīs ievērojamais Vankuveras komponists un pianists John Avison. No rīkotāju puses tiks darīts viss, lai šis koncerts labi izdotos. Vēl atliek tikai cerēt uz tautiešu atsaucību koncerta apmeklēšanā.

Vecāki, kas nodomājuši savus bērnus sūtīt Vankuveras ev.-lut. latviešu draudzes sestdienas skolā šai jaunajā mācības gadā, lūgti tos pieteikt mācītājam K. Avotiņam, 1174 West 13th Av., Vancouver, tel. CH 6680.

Viktora Vētras ģimenē Nuvestminsterā 15. augustā piedzimusi meitiņa Silvija Rita. 30. augustā kristīts Augusts Eriks Zīverts, Vilhelma Vernera un Otīlijas Mildas Marijas Zīvertu dēls. 29. augustā Vankuveras slimnīcā mirusi Emma Leimane, dz. Tomsone, 78 g. v.

MONTREĀLĀ

Mācītājs H. Kušils Montreālā 30. augustā kristījis: Ritu Vēsmu Strautiņu, Georga un Ilgas meitu.

PATEICĪBA

DV Toronto nod. Dāmu komiteja pēc jauki aizvadītā operešu koncerta balles, kas devis 300 dol. atlikumu grūtdieņu aprūpei, izsaka sirsnīgu pateicību visiem, kas veicinājuši šī sarīkojuma labo izdošanos, it īpaši E. Freimanei, Z. Pukinskai, J. Dzeguzem, N. Švānebacham, J. Dzeguzes kvintetam — A. Bērziņam, A. Korsakam, E. Grotānam, E. Kraujiņam; H. Alberingai, J. Grīnbergai, M. Hildebrantei, M. Jonānei, E. Kūrenai, R. Luksai, I. Spēlītei, S. Tūtei, R. Žirnei un V. Ždanovskai; A. Blūmbergam, A. Civzelim, J. Esenbergai, A. Jekumam, K. Majoram, E. Skujevskim, A. Strucim; laikr. Latvija Amerikā un Poļu nac. apv. par aprūpei ziedotajiem 25 dol., kā arī visiem apmeklētājiem, kas izpratuši šī sarīkojuma nozīmi, un ziedojuši tam savu interesi, laiku un ārtavu.

DV Toronto nod. Dāmu kom.

Vasara latviskā vidē Laurenča kalnos

Saruna ar Monterālas Latviešu skolas pārzini E. Mazuti

30. augusta pievakarē Montreālas latviešu bērnu vasaras nometnē Laurenča kalnos (St. Sauveur) nolaidās sarkanbaltsarkans karogs, ko tur pacēla un iesvētīja pirms diviem mēnešiem. Tā bija pirmā lielākā nometne Montreālas latviešu bērniem, kuŗa nebūtu varējusi notikt bez vietējās sabiedrības atbalsta un siltas atsaucības. Dabiski, ka sabiedrības interese par nometnes izdošanos ir liela, kādēļ arī Latvija Amerikā līdzstrādnieks griezās pie Latviešu skolas pārziņa un nometnes administrātīvā vadītāja Em. Mazuša, kuŗš, jautāts par notikušās nometnes nozīmi, norisi, bērnu nodarbībām un visu, kas lasītājus varētu interesēt, izteicās:

„Tas bija pirmais mēģinājums sarīkot vasaras nometni šejienes latviešu bērniem, un varu teikt — šis mēģinājums bija sekmīgs. Vismaz daļa no Montreālas latviešu bērniem varēja ne tikai atstāt putekļaino pilsētu, bet līdz ar svaigo kalnu gaisu reizē būt arī latviskā vidē, un es domāju, ka ar to mēs latviskuma dilšanas procesu esam pa daļai aizkavējuši. Nometnē piedalījās 45 bērni, un jānožēlo, ka visus pieprasījumus mēs nevarējām apmierināt. Mēs vadījāmies no pag. gada aptaujas, kad bērnu vecāki pieteica tikai 20 bērnus. Mēs gribējām iekārtot nometni piemērotu 30-35 bērniem, un tādu, pēc ilgākas meklēšanas arī atradām. Bērniem nometnē ļoti patika, un tie, kuŗus vecāki bija pieteikuši īsākam laikam, asarām acīs lūdzās, lai atļauj palikt vēl ilgāk.

Nometnes algotais personāls bija visminimālākais — tikai divas personas: skolotāja J. Pinka un saimniecības vadītāja Kauferte Uzraudzības un audzināšanas darbā, cik to laiks atļāva, vēl piedalījās I. Adamoviča, L. Zoldnere, Ž. Lucis un es. Liela vērība tika veltīta bērnu fiziskām nodarbībām brīvā dabā, lai tie līdz ar sauli, gaisu un kustībām augtu vingri un uzkrātu spēkus nākamai ziemai, kad visus tos atkal gaida mācības vietējās un latviešu skolā. Katru rītu pēc karoga pacelšanas kokiem iežogotā laukumā notika rīta vingrošana, vēlāk vēl kārtējā vingrošana un, protams, arī sporta spēles un sacensības visādās izdarībās. Pašas nometnes īpašumā gan nebija peldēšanai piemērota vieta, bet apm. 5 min. gājienā bija skaists upes līcis, īsti piemērots bērniem, kurp devāmies visi, skatoties pēc laika apstākļiem, 1-2 reizes dienā. Ja nometnes sākumā daudzi mazie neprata peldēt, tad nometni slēdzot tādu vairs nebija. Vēl vairāk — tie ne tikai peldēja, bet vecākiem par lielām izbailēm nira arī zem ūdens. Arī latviešu valodai un dziedāšanai tika pievērsta liela vērība. Nometnes laikā bērni iemācījās 14 jaunas latviešu dziesmas, kas bija ērti iespējams, jo nometnes rīcībā bija arī klavieres. Gatavojoties ugunskuru vakariem, bērni mācījās dzejoļus un citus latviskus priekšnesumus. Lietainā laikā notika kamīnu vakari. Bija arī sacensības zināšanās par dizmteni. Iznāca arī pirmais bērnu žurnāls — „Āvots", pašu bērnu sarakstīts un rediģēts, rakstnieces Irmas Grebzdes vadībā.

Nometnes laikā notika divi latviešu dievkalpojumi tuvējā angļikāņu baznīcā. Atklāšanas dievkalpojumu noturēja Montreālas ev.-lut. Trīsvienības draudzes mācītājs A. Gaudiņš, noslēgšanas — Montreālas ev.-lut. Otrās draudzes mācītājs H. Kušils. Bez tam bērni vairākas svētdienas apmeklēja angļikāņu baznīcas dievkalpojumus, un bija tiešām skaists skats, kad tie, vienādi ģērbušies, rātni sekoja svētbrīža gaitai. Bērnus pieminēja arī aizlūgšanā. Pēc pēdējā dievkalpojuma tika izteikta nožēla, ka mūsu bērni vairs nebūs redzami baznīcā.

Par bērnu uzvedību varu teikt visu labāko. Bērni bija disciplinētāki nekā to sākumā gaidījām. Nometnes īpašniece bija nobažījusies par daudzo gleznu un citu mantu likteni, un puķu dobēm aptaisīja pat sētiņu. Viņas bažas tomēr bija nevietā, jo nekas netika aiztikts vai sabojāts.

Visi bērnu vecāki izteikuši vēlēšanos, kaut tādu nometni būtu iespējams sarīkot arī nākamo vasaru. Cik sākumā daudzi izturējās rezervēti, tik beigās atzina, ka šis darbs izdevies labi. Norēkini vēl nav noslēgti, tā kā par financiālo stāvokli pārskatu varēsim sniegt tuvākā laikā. Nākotnē ceram lielāku sabiedrības atsaucību, jo paši bērnu vecāki solījušies vairāk palīdzēt veikt tos priekšdarbus, kādi nepieciešami, lai tāda nometne būtu arī nākamgad.

Noslēgumā lai man būtu atļauts izteikt sirsnīgu paldies konsulam V. Tomsonam, inž. N. Zoldneram, Ž. Lucim un visiem pārējiem, kuŗi gan ar labiem padomiem, gan darbiem vai citādi veicinājuši nometnes labu izdošanos."

Milda Ozola

Ziedosim stundas algu trūkumcietējiem

Ziedojumi iemaksājami DV Kanadas valdes kasierim Mr. A. Putniņam 280 Wrigth Ave, Toronto, Ont., vai vietējās Daugavas Vanadu nodaļas

Jānis Veselis

ZAIMI

Mirdzošās brīvības dienas skrējušas naksnīgos laukos,
Asiņu pelķes tik baigi klāj daiļuma vaigu.
Cietējs, cīnītājs kļuvis ļauns bez cerībām, Dieva,
Garīgi saļimstot, zaimus šik runā šam muše.

14. 10. 1950.

M. Celms, ALAs Izgl. sekc. vad.

JAUNU MĀCĪBAS GADU SĀKOT

LATVIEŠU SKOLOTĀJU APSPRIEDES

Latvijā katru rudeni pirms mācību sākuma apriņķa tautskolu inspektors noturēja skolotāju apspriedes, uz kurām bija jāierodas visiem sava apriņķa skolotājiem, izņemot sevišķi svarīgos gadījumos. Skolotāji Latvijā no valsts saņēma algu, citu maizes pelnīšanas darbu tie nestrādāja, turklāt pa vasaru bija labi atpūtušies, tādēļ ar patiku mēroja netālo ceļu līdz apriņķa pilsētai, kur satikās ar kollēgām un dzirdēja šo to jaunu par skolu lietām. Viss tas bija pats par sevi saprotams, un tam tā bija jābūt.

Bet ja nu tagad emigrācijā ASV apstākļos no skolotājiem prasām skolotāju apspriedes pa atsevišķām ASV valstīm, tāpat kā tās notika Latvijā pa Latvijas apriņķiem, tad nav ievērota atšķirība, kāda ir starp latviešu skolotāju tagadējo stāvokli un toreizējo stāvokli Latvijā.

Vispirms, latviešu skolotājiem neviens algu nemaksā, jo tos $1.50, ko kāda trešā daļa latviešu skolu maksā saviem skolotājiem par pilnu pulksteņa stundu, ko tie pa sestdienām vai svētdienām pavada latviešu skolās skolēnus mācot, nevar uzskatīt par atalgojumu, bet gan vairāk par mazu atzinību skolotājiem. Tādēļ skolotāji nav ne no viena atkarīgi un neviens viņiem neko nevar pavēlēt. Tā ir viņu labā griba, par cik viņi respektē ALA's Izglītības sekcijas vadītāju.

Otrkārt, visi skolotāji ir nodarbināti savā maizes pelnīšanas darbā, un tad, kad citi pa sestdienām un svētdienām atpūšas, apmēram kādi 400 ideālistu kopā ar latviešu draudžu mācītājiem cīnās par latvietības saglabāšanu. Ja šo 400 ideālistu nebūtu, tad vienas paaudzes laikā tie 40 - 50 tūkstoši latviešu, kas še ieceļojuši, būtu pazuduši bez miņas. Vai drīkstam prasīt no šiem 400 ideālistiem, ka viņiem visādā ziņā jābrauc uz skolotāju apspriedēm savas valsts apjomā?

Un treškārt, kur lai skolotāji ņem laiku un līdzekļus, lai mērotu lielos attālumus uz skolotāju apspriedēm? Te teiks, bet kā tad mūsu jaunatne var šur tur salidot un diezgan lielā skaitā? Uz to ir jāatbild, ka mūsu jaunatnes salidojumiem ir pavisam citi impulsi, kas viņus spiež doties uz sanāksmēm.

Un tā visi apstākļi runā par to, ka tādas skolotāju apspriedes ASV valstu apjomos nav iespējamas. To rāda arī visas zīmes, jo pagājušajos divi mēnešos jūlijā un augustā tās nekur nav notikušas. Un jāsaka, ka tādas skolotāju apspriedes nav arī vajadzīgas, jo to pašu var panākt un to pašu var noskaidrot atsevišķo skolu skolotāju konferencēs.

Tādēļ uzaicinu visus latviešu skolu pārziņus ASV līdz šī gada 1. oktobrim sasaukt savus skolotājus uz apspriedi un izlemt šādus jautājumus:

1. Vai tās 2 - 3 stundas nedēļā, kurās skolēni pulcējas latviešu skolā, pavadāmas vispirms intensīvā darbā, kāds tas paredzēts programmās, pievēršoties tikai pašās beigās dziesmām un rotaļām, vai otrādi — šinīs stundās mazāk nodarboties ar zinību iemācīšanu, bet nodarboties vairāk ar skolēnu audzināšanu latviskā garā, dziedot tautas un citas dziesmas, ejot rotaļās u. t. t.?

2. Vai ir vēl noderīga tagadējām latviešu skolām ASV tā mācīšanas metode, ko mācījām skolotāju institūtos un kursos Latvijā, un kas īsumā izsakāma šādi:

a) labi sagatavoties stundām, b) interesanti un dzīvi vadīt stundas un c) būt skolēnu draugam un padomdevējam.

3. Cik skolēnu pag. mācības gadā atstāja Jūsu skolu tādēļ, ka mācīšanas metode nebija piemērota jaunajam skolu tipam, kādas ir tagadējās latviešu skolas ASV?

4. Kāda būtu tā jaunā metode pēc Jūsu skolas skolotāju konferences atzinuma, ja vecā Latvijas metode vairs nebūtu derīga?

5. Bez šiem tīri metodiskas dabas jautājumiem lūdzu dot Jūsu skolas skolotāju konferences atzinumu par gramatikas mācīšanu sakarā ar pareizrakstību pēc M. Geides Tēvu valodas mācības:

a) 3. klasē no 1-20 (ieskaitot)
b) 4. klasē no 21-40 "
c) 5. klasē no 41-60 "
d) 6. klasē no 61-71 "
e) 7. klasē no 72-80 "
f) 8. klasē atkārtot 6. un 7. klases gramatikas vielu,laika trūkuma dēļ neturpinot vairs tālāko gramatikas vielas mācīšanu pēc M. Geides Tēvu valodas mācības.

6. Lūdzu tās skolas, kas vēl nav devušas atsauksmi par uzskates tabulu projektu, kas savā laikā tika piesūtīts visām apzinātām skolām ASV, dot atsauksmi par šo tabulu projektu.

7. Nākt skolu lietās ar priekšlikumiem un ierosinājumiem, kādi še nav pieminēti.

Lūdzu skolu pārziņus savas skolas skolotāju konferences atzinumus iepriekš minētos jautājumos atsūtīt tūliņ pēc notikušās konferences M. Celmam, c/o Mrs. Martin Stone, Route 124, R.F.D. 5., Ridgefield, Conn.

1953. gada septembrī

Blauā saimniecībā. No kr.: Ābols, Blaus, Henkuzens un Ābola kundze.

Latvieši pērk farmas arī Venecuēlā

APCIEMOJUMS VENECUĒLAS LAUKSAIMNIEC. KOLONIJĀ

Saule virs galvas izšķērdīgi met savus starus tieši uz mums, kad iegriežamies lielākā lauksaimniecības kolonijā Turenā. Plašais zemes līdeznums sadalīts 15 un vairāk ha lielos gabalos, ar jau uzceltu dzīvojamo māju, kurā ir 5 istabas ar visām labierīcībām. Lielo koloniju krusto vairāki labi un plati grantēti ceļi, ar ceutru savienojot līdz 30 km attālās saimniecības. Gar ceļa malām vēl redz nepilnīgi apstrādātos laukus, redz lielās koku grēdas, ko traktori izlauzuši un sadzinuši vienkopus sadedzināšanai, jo Venecuēlai malkas nevajaga. Tāli, nepārskatāmi lauki viļņo līdz pašai apvāršņa malai, izliekas tīri kā Latvijas kviešu druvas, laid kaut cepuru pāri, cik vienādi noaugušas, bet mans līdzbraucējs paskaidro, tie esot rīsa lauki. Tālākā ceļā ieraugām divus kombaiņus, kas rīsus pļauj, kuļ un ar smagajām mašīnām aizved prom labo ražu. Ražu nekavējoties nodod žāvētavās, lai pēc tam nodotu patērētājiem. Redz arī melno pupiņu un kukurūzu laukus.

Turenā zemi ieguvušas jau trīs latviešu ģimenes, un mans pavadonis mūs ved pie vistālākā un jaunākā kolonijas iemītnieka Blaua, kura saimniecība no centra, kur novietotas visas oficiālās valsts un kolonijas iestādes, atrodas 18 kilometru, tādēļ arī bez lauksaimniecības mašīnām katrā mājā redz vieglo vai smago mašīnu. Blaua saimniecība atrodas pašā džungļu pavārtē, jādomā, ka pats saimnieks to tā izvēlējies, jo nostrādājis diezgan ilgi kolonijas zemes uzmērīšanā. Saimnieks viens pats mājās, kādā nojumē labo mašīnas, bet ļoti priecīgs sagaidīdams neparedzētus ciemiņus.

Mūsu pieputējušās mutes atkal atdara krūze salda citronāde un tad arī birst jautājumi no visām pusēm. Izrādās, ka Blaui savu patstāvīgo saimniecību ieguvuši tikai pag. gadā, un zaļojošie lauki arī būšot tikai otrā raža viņu saimniecībā. Pirmā raža peļņu nav devusi, maz iestrādāto lauku, kā arī neražas dēļ. Kad priecinām saimnieku par laukos redzamo labo ražu, mums darba darītājs viegli pamāj ar galvu — laba jau esot, bet vēl negatava un līdz pļaujai varot viss kas vēl notikties, tāpat kukurūza esot bijusi labi padevusies, bet tad vienu rītu, kad naktī pāri brāzusies vētra, atradis visu lauku salauztu un sakritušu, zaudēts vēl neesot, tikai nevarot vairs izmantot ražas novākšanā mašīnas, bet būšot jāalgo cilvēki, kas strādās ar rokām, noņemot, tā samazinās ieņēmumi. Izrādās, ka pirmiem kolonijų iemītniekiem valsts palīdzējusi iegādāties traktorus un pārējās lauksaimniecības mašīnas uz 4 g. izmaksu, bet tagad to vairs nedarot. Pašiem visu iegādājoties, firmas dodot tikai līdz viena gada izmaksai. Valsts nostājas maiņu izskaidro laikraksts „El Nacional", kur lasāms, ka gaidāms lielāks lauksaimnieku kontigents no Italijas, kas braucot ar visām lauksaimniecības mašīnām. Pats saimnieks ironiski piebilst, ka tie varbūt pat valdību būšot paņēmuši līdz! — Darbs ir smags, kaut daudz ko izdara mašīnas, bet labi, ka Blaua ģimenē ir divi dūšīgi dēli, kas nebaidās tulznaino roku. Pirms trim gadiem ģimene zaudējusi savu vecāko dēlu, kuru nositusi elektriskā strāva.

Turenas kolonijas zemes pašreiz visvairāk aizņem ārzemnieki, bet starp tiem ir tikai trīs latviešu ģimenes. Vietējiem iemērītas ir t. s. amatnieku zemes, tikai ap 5 ha, kurus arī ne visi spēj apstrādāt.

Novēlot dievpalīgu turpmākā darbā, braucām pamazām atpakaļ, pilni cienības par latviešu uzņēmību svešā zemē un svešos klimatiskos apstākļos.

Valensijā, augusta mēnesī

Jānis Henkuzens

Rosība Ņufaundlendā

Ņufaundlendas premjērs J. Smolvūds 3. septembrī paziņojis, ka vairākas firmas ar tā saukto Canadian Javelin Foundries and Mashine Works LTD Montreal priekšgalā ir pirkšanas ceļā ieguvušas tiesības par Labradoras un Ņufaundlendas sab. (NALCO) par $7.500.000. Reizē Smolvūds paziņoja par Canadian Javelin finanсiālās uzbūves pārmaiņām.

NALCO nodibinājās 1951. gadā, un valdībai piederēja 90 proc. akciju, tagad tikai 36 proc. Javelina prezidents J. C. Doyle tika izraudzīts par eksekūtīvās komitejas priekšēdi, bet bijušais Ņufaudlendas izbūves ģenerāldirektors A. Valdmanis izraudzīts par jaunās sabiedrības direktoru valdes prsēdi.

„Jaunā sabiedrība," izsakās premjērs, „ar lielāku kapitāliegulдījumu būs spējīga daudz iespaidīgāki darboties milzīgajā sabiedrībai pakļautajā teritorijā."

Latvijas Universitātes gada svētkus

RĪKOS KOPĪGI VISA AKADĒMISKĀ SAIME

Trešdien, 2. septembrī, Sv. Andreja baznīcā notika kārtējā organizāciju sanāksme, kuru šoreiz sasauca LPB Kanadas kopa un to vadīja tās pārstāvis V. Upeslācis.

Karstais laiks bija daudzus atturējis mājās un sanāksmē bija pārstāvētas tikai 8 organizācijas. Īsumā tika pārrunāts 18. novembra svinību organizācijas darbs, par ko jau savā laikā presē ziņots. Piektdien, 11. septembrī 18. nov. Rīcības komiteja sanāks kopā, lai apstiprinātu galīgā veidā svētku programmu un kārtību.

Pārrunājot sarīkojumu kalendāru, DV lūdza rezervēt katra mēneša pirmo piektdienu, bet DV sporta kopai katra otrā mēneša trešo piektdienu. Tā kā vairākas organizācijas nebija pārstāvētas, tad šī jautājuma izspriešanu atlika.

A. Svenne ziņoja, ka piektdien, 4. septembrī, latviešu akadēmiskās saimes locekļi sanāks kopā, lai pārrunātu Latvijas universitātes gada svētku atzīmēšanu, ko organizēs šogad kopā visa akadēmiskā saime. Pagājušā gadā to rīkoja Korporāciju kopa kopā ar Vienību Savienību.

Tika izteikts vēlējums, lai šis sarīkojums nenotiktu Latviešu Kultūras nedēļas pirmā sarīkojuma laikā, ko rīko Baltiešu Sporta Federācija Itona auditorijā, 26. septembrī.

Dažādos jautājumos agronoms V. Uiska aicināja organizācijas ieinteresēt jaunatni apmeklēt jaunatnes tuvināšanās dienu Niagārā. A. Svenne ziņoja, ka LNAK šai sanāksmē reprezentēs J. Mežaks. J. Niedra informēja sanāksmi par priekšdarbiem, kas veikti, lai nākošajā Kanadas Nacionālajā izstādē latviešiem būtu iespaidīgs stends, un ziņoja, ka, kaut gan latviešu stenda šogad nav, tomēr latvieši daiļamatniecībā godam reprezentēti Merca personā, kas saņēmis 5 pirmās godalgas.

Plašāki pārrunāja Diždanča un Dainas koŗa piedalīšanos dažādo tautību koncertos. Kaut bija daudz no latviešiem neatkarīgu trūkumu koncertu organizācijā, kopējais konstatējums tomēr ir, ka latvieši labi reprezentējušies, par ko liecina uzņēmumi un informācija Kanadas presē. Sevišķi iespaidīgi latviešus reprezentē Nac. Izstādē baleta zvaigzne Irēne Apine.

Nākošo organizāciju sanāksmi lūdza sasaukt DV oktobra mēneša beigās.

AKADĒMIKU APSPRIEDE

Piektdien, LNAK valdes pr-dis bija sasaucis latviešu akdēmiskās saimes pārstāvjus, lai pārrunātu jautājumus, kas skar Latvijas Universitātes gada dienas atzīmēšanu. Sēdē piedalījās A. Brīviņš no Vienību Savienības, V. Liepiņš no Korporāciju kopas Toronto, O. Perro no Toronto Latviešu Studentu Kopas, prof. Burkēvics un K. Tannis no LNAK. Sanāksmi vadīja A. Svenne, protokolēja K. Tannis.

Visi bija vienisprātis, ka Universitātes gada svētki jārīko visai akadēmiskai saimei kopīgi un ievēlēja rīcības komiteju, kurā izraudzīja A. Brīviņu, V. Liepiņu, O. Perro un nolēma vēl pieaicināt Grīsli no konkordijām un kādu pārstāvi no Sieviešu Korporāciju Kopas. Rīcības komitejas sēdi uz sanāksmes lūgumu sasauks A. Svenne, trešdien, 9. sept., plkst. 7.30 sv. Andreja baznīcā.

A. Brīviņš izteica vēlējumos, lai prof. Burkēvics teiktu akadēmiskā runu.

Plašas pārrunas izraisījās par studentu stipendiju jautājumu. Nolēma, ka LNAK savā apkārtrakstā lūgs organizācijas no septembra mēneša sarīkojumu tīriem atlikumiem nodot daļu studentu stipendiju fondam. Šis summas sūtīs uz Vāciju trūkumā esošiem studentiem — latviešiem. Nosūtīšanas technisko izkārtošanu uzņēmās LNAK.

Latvijas Universitātes gada svētkus nolika uz 27. septembri. Tuvāki par tiem lems rīcības komiteja.

ESMU SPRUKĀS...

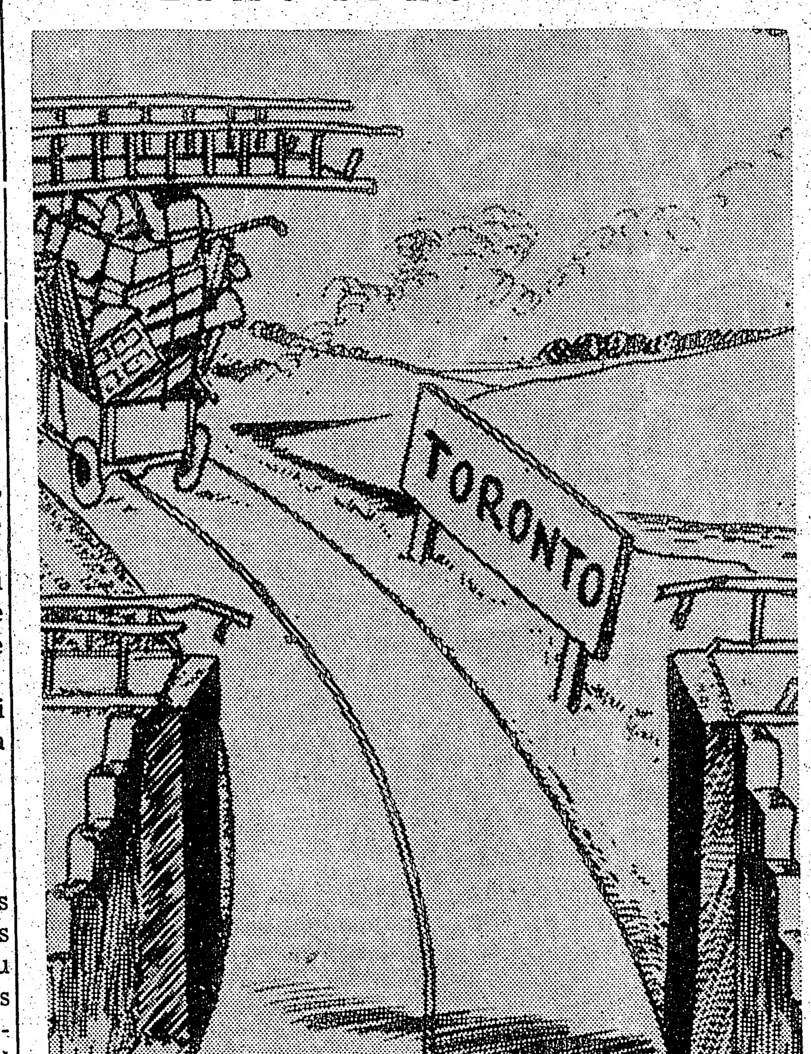

Pārceļoties no Halifaksas uz Toronto Mariss Vētra piedzīvojis dažādas klizmas un neveiksmes. Karikatūrista Ed. Keiša zīm.

DOMU IZMAIŅAI

KARTAGA IR JĀIZNĪCINA!

KĀDA VIRZIENĀ VEIDOT MŪSU PROPAGANDU?

Inž. Ž. Pērkons

Atkal jācel godā teiciens, kuru neatlaidīgais romiešu senātors lietoja katrā piemērotā vai nepiemērotā gadījumā, katru savu runu nobeidzot, lai pārliecinātu kūtro un miermīlīgo Senātu, pastāvīgi atgādinot draudīgās briesmas.

Vecais teiciens tikai nedaudz pārveidojams: „Padomju Savienības tirannija ir jāiznīcina!" Tas jādaudzina atklāti un bez kautrēšanās.

Patiesi, demokratiskās valstīs ārkārtīgi svarīgi ir vēlamā virzienā ietekmēt sabiedrisko domu. Trimdinieku skaits ir pietiekami liels, lai gūtu panākumus, ja tikai enerģija neapsiks un netrūks neatlaidības. Bez šaubām, pa daļai tas bija trimdinieku informācijas nopelns, ka brīvās pasaules pilsoņiem pēc kaŗa dažu gadu laikā atvērās acis un tie redzēja komūnistu īsto seju un asinīm aptraipītās rokas.

Ir nevajadzīga spēka šķiešana, ja trimdinieki savu informāciju galvenokārt turpina tai pašā virzienā. Tagad katrs ASV vai Kanadas nedēļas žurnāls ievieto vismaz vienu rakstu, kurā attēloti komūnistu briesmu darbi.

Vienīgā nelaime, ka rakstos bieži atrodami dažādi nepamatoti norādījumi, kas tieši vai netieši brīdina no Padomju Savienības milzīgā militārā spēka, no viņas saimnieciskā stipruma un pastiprina bailes par iespējamo „izprovocēšanu". Trimdinieku informācijas jeb propagandas pašreizējais uzdevums ir atvērt brīvās pasaules acis arī uz šīm nepareizībām Padomju Savienības novērtēšanā.

Pirmās tranšejas komūnistu meļu kaŗā ir ieņemtas, un amerikāņi paši tās sekmīgi turpina aizstāvēt, trimdinieku pienākums tagad pārnest propagandas uguni uz nākošajām pozicijām.

Brīvās pasaules tautas ir jāpārliecina, ka 1) Padomju Savienības tirannija ir jāiznīcina, to var panākt ar trimdinieku „atbrīvošanas armiju", 2) komūnistus „izprovocēt" var vienīgi rietumnieku parādītais gļēvums un bailes.

Ar loģiku vien masas nevar ietekmēt, nepieciešami neatlaidīgi, pat līdz apnikumam atkārtot patiesības, kuras vēlams iekalt iedzīvotāju galvās. Propagandas pamatā jāliek nedaudzi, vieni un tie paši saukļi.

Jāturpina visi līdzšinējie propagandas veidi: iesniegumi, priekšlasījumi, intervijas, paskaidrojumi u. t. l., tomēr pamata secinājumiem vienmēr jābūt tiem pašiem:

„Padomju Savienības tirannija jāiznīcina", „atbrīvošanas armijas radīšana komūnistus neizprovocēs!"

Plašas iespējas masveidīgai propagandai dod šejienes avīžu „lasītāju vēstules". Šo nodaļu amerikāņi un kanadieši parasti lasa kā nākošo pēc sporta ziņām un komikiem. „Lasītāju vēstules" redakcijas ievieto labprāt. Vēstules jāsaista ar kādu rakstu attiecīgā laikrakstā vai ar kādu vietējo notikumu, aizrādot uz nepareizību Padomju Savienības novērtējumā. Rakstītājs, kas pats uz savas ādas izbaudījis komūnismu, noteikti var apgalvot, ka pasauli no kaŗa draudiem un pastāvīgās bruņošanās izdevumiem (ASV — 70% no visiem valsts izdevumiem vai — 53.200.000.000 dolaru gadā) atpestīt var vienīgi Padomijas iznīcināšana ar varu, tādēļ jādibina trimdinieku armija.

„Lasītāju vēstuļu" akciju var organizēt katra vietējā trimdas organizācija vai atsevišķi trimdinieki, kas puslīdz prot angliski rakstīt. Var lūgt redakciju izlabot rupjās valodas kļūdas, un katrs lasītājs jau redzēs, ka rakstītājs ir trimdinieks. Nav jābaidās arī no jaunā „parallēlisma" bubuļa Jo vairāk vēstuļu ienāks redakcijai sakarā ar vienu un to pašu jautājumu, jo labāk. Taktiski būtu nepareizi, ja viena persona savā vārdā sistēmatiski iesūtītu „lasītāju vēstules", tādēļ nepieciešami savākt vietējo tautiešu adreses un iegūt atļauju pārmaiņus izmantot viņu vārdus.

Centrālo organizāciju pienākums, aicināt arī pārējo tautību trimdiniekus un viņu organizācijas piedalīties šādā sistēmatiskā propagandā, kas iznīcinātu brīvajās tautās nedibinātās bailes no Padomju Savienības izprovocēšanas un radītu prasību „atbrīvošanas armijas" dibināšanai.

Lietus pilieni sagrauj pat cietākās klintis, tāpat trimdinieku neatlaidīgā propaganda spēs pārvarēt visstiprākos aizspriedumus un pārliecināt brīvo pasauli, ka Padomju Savienības tirannija sagraujama ar varu.

AIZSAULĒ AIZSAUKTS VECAIS STRĒLNIEKS

Lielajam Likteņlēmējam labpaticies trīs mēnešu laikā aizsaukt pie sevis jau trīs latviešus Montreālā. 1. septembra rītā savā darba vietā Viktorijas slimnīcā pēkšņi ar sirdstrieku miris vecais strēlnieks un šejienes latviešu sabeidriskais darbinieks Augusts Jēkabsons.

Nelaiķis dzimis 1893. g. Madonas apriņķī, piedalījies strēlnieku cīņās 1. Pasaules kaŗā un Latvijas patstāvības gados ilgu laiku bijis Valsts Zemes bankas Valmieras nodaļas grāmatvedis. Pēc tam piedalījies kā līdzīpašnieks J. Lapsas darba rīku rūpnīcā un parallēli bijis sieviešu žurnāla Zeltene izdevējs. 1944. g. rudenī ieradās Vācijā, pēc tam pārcēlies uz Angliju un Kanadā iebraucis pirms diviem gadiem.

A. Jēkabsona pilnīgi negaidītā nāve ir dziļi apbēdinājusi visu Montreālas latviešu sabiedrību.

Lai gan nelaiķis pag. gada rudenī pārcieta diezgan smagu operāciju, tomēr tagad viņš jutās ļoti mundrs un darba prieka pilns, kādēļ pat viņa piederīgiem nāve nāca pilnīgi negaidīta. A. Jēkabsons aktīvi piedalījās vietējā sabiedriskā dzīvē un ar savu bagāto pieredzi, aktīvitāti un taisnī-

Nel. Augusts Jēkabsons

giem spriedumiem bija visu ieicenīts. Viņš bija Otrās latviešu ev.-lut. draudzes pārvaldes loceklis, DV aktīvs biedrs, kas ar savu taktisko nostāju it bieži ir novērsis sakarsušu prātu liekās ķildas.

Lai viegla dusa bijušam karavīram svešajā zemē! Pēc viņa visdziļāki skumst dzīves biedre.

O. Kr.

SAVIENOTĀS VALSTIS

GRAD RAPIDI (MICH.)

● Latviešu ev.-lut. Vienības draudzes padome jau vairākkārtīgi pārrunājusi un apsveikusi baznīcas pirkšanas jautājumu, pie kam pērkamais objekts apskatīts arī uz vietas un speciālisti devuši savus atzinumus. Tagad draudzes padome izraudzījusi trīs vīru komisiju — O. Leimaņi, J. Andersonu un Ed. Birznieku, kuŗa sazināsies ar otro latviešu draudzi, lai pārrunātu un noskaidrotu iespējas par baznīcas kopīgu izmantošanu. Jāatzīmē, ka pašu draudzes locekļi baznīcas pirkšanas jautājumā ir diezgan atturīgi.

Draudzes locekļu pilnsapulci pārcēla no 6. uz 13. septembri. Bez tam padome uzņēma 5 jaunus draudzes locekļus.

● Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzes mācītājs prāvests J. Ozols 30. sept. pēc dievkalpojuma Immanuēla baznīcā kristīja Juri Andermani, Kārļa un Emmas dēlu no Luisvilles.

Šinī pašā draudzē salaulāti Zigfrīds Kornets ar Dzidru Ozoliņu.

● 14. Skrundas skautu vienība Grand Rapidos šinī vasarā bija noorganizējusi vairākas nometnes. Kā pēdējā 29. un 30. aug. bija kopēja mazskautiem, skautiem un dižskautiem, tā notika Comstock parkā. Tajā piedalījās pavisam 32 dalībnieki, nodarbības vadīja A. Gregors, A. Kangars, E. Gregore u. c. Sestdien, 29. aug. notika arī lielais ugunskurs, uz kuŗu bija ieradušies skautu vecāki un labvēļi. Viņu vidū redzējām prāv. K. Birznieku, prāv. J. Ozolu, māc. J. Lazdu u. c. Ugunskuru aizdedzināja un uzrunu teica skautu vecāku padomes pr-dis J. Leimanis, bet īsu svētbrīdi noturēja prāv. J. Ozols. Sekoja dažādi skautu priekšnesumi par temu Staburags un Latvijas likteņupe Daugava, kuros dziesmas mainījās ar stāstiem un tēlojumiem. Nometnes otrā dienā turpinājās nodarbības un rotaļas, no kuŗām saistošākā un interesantākā bija — Desanta izcelšana pie Staburaga. Notika arī skautu apbalvošana.

Ar septembra mēnesi skauti ievada jaunu darbības gadu un pāries galvenokārt uz nodarbībām telpās.

NORFOLKA (VA.)

● Kādreiz šajā lielajā pasaules ostas pilsētā varēja saskaitīt turpat desmit latviešu ģimenes, bet neizdevīgie darba apstākļi un karstais klimats spieda ikvienu doties ziemeļu virzienā. Tagad Norfolkā un tās vistuvākā apkaimē palikušas vairs tikai dažas latviešu ģimenes, starp tām prof. Markus ar ģimeni, Jansonu, Luziņu, Bērziņu ģimenes un pāris vieninieku. Šinīs dienās no Norfolkas uz Mineapoli devās V. Gredzens ar ģimeni, lai gan strādāja savā speciālitātē un samērā labi izpelnīja. Palicēji labi iekārtojušies un strādā labi atalgotu darbu. Atzīmējams, ka Norfolku atstājis arī pazīstamais latviešu labvēlis Lāčmontas baptistu draudzes mācītājs Paulis Krandāls, kurš savā laikā sagādāja latviešiem vairākus galvojumus un bija ļoti izpalīdzīgs mūsu tautiešiem.

V. Zirnītis

CEĻA VĀRDI

Sāc tur, kur tu stāvi, ar to, kas tev ir — un izveido kaut ko.
G. W. Karvers

Tas, ko parasti ļaudis sauc par likteni, ir tikai viņu muļķības pavadonis.
A. Šopenhauers

„Man nav bailes no nāves — es esmu milējis."
Kārlis Larsons

Puspatiesības bieži vien ir lieli meli.
Benjamiņš Franklins

Dzīves mākslai ir liela līdzība ar paukošanās mākslu, mums vienmēr jābūt gataviem saņemt negaidītus triecienus un vienmēr jāstāv neizkustināmi stingri.
Marks Aurēlijs

Vai Cheopsa piramida atklāj pasaules likteņus?

Tā kā 8. un 19. aug. rakstā „Apar Cheopsa piramidu ierosinājuši lasītāju interesi, bet jautājums nav pietiekami izlīrzāts, tad domāju šim tematam pieskarties tuvāk. Sekojošais apcerējums iespiests kādā plaši izplatītā franču žurnālā 1946. gadā un to sarakstījis kāds ēģiptologs.

Ēģiptologi, no kuriem galvenie ir Žoržs Barbarēns (Georgs Barbarin) un Roberts Menziss (Robert Menzies), ir atklājuši Cheopsa Lielās piramidas labirintos seriju pilnīgi ārkārtēju pareģojumu. Šos pareģojumus viņi uzrakstījuši jau labi sen pirms Otrā un Pirmā Pasaules kara — un notikumi risinājušies, iekļaudamies viņu iepriekšējos aprēķinos. Daži likteņa termiņi nākotnē pāliek karājoties virs mūsu galvām, un, ja aprēķinu līdzšinējā īstenošanās var garantēt nākotni, tad mums tie jāievēro uzmanīgi un piesardzīgi. Kā šie pareģojumi radušies, stāsta pašu zinātnieku darbi. Viņi pamatojas uz zinātniski pierādītiem faktiem.

KAS IR PIRAMIDA?

No ārpuses Cheopsa piramida ir 137 m augsta un 227 m gara pamatā. Tā ir celta no 3100. līdz 2700. g. pirms Kr. Mērus ēģiptiešu architekti skaitīja svētās pēdās vai piramidālās collās. Šīs mēru vienības lietoja un saprata vienīgi noslēpumos iesvaidītie. Collās piramidas dimenzijas ir šādas:pamata apkārtmērs — 36.534, pamata diagonāle — 25.826 un augstums — 5.813.

Tiešām, piramidai, kurai saskaņā ar tekstiem bija jābūt saules pulkstenim, ir ne tikai pilnīgi precīza orientācija attiecībā uz sauli, ko pat ar mūsu tagadējiem zinātnes sasniegumiem ir ļoti grūti reālizēt, bet bez tam tā atrodas punktā, caur kuru vajadzētu iet ideālajam meridiānam, jo piramidas meridiāns iet tieši pāri apgabaliem, kur sauszeme ir visblīvāka un jūras vismazāk izplešas. Šis konstatējums liek domāt, ka senie ēģiptieši, izvēloties piramidai novietni, zināja zemju un jūru sadalījumu. No otras puses bija redzams, ka, dalot 4 pamata malas ar divkāršu vertikālo asi, dabūja pazīstamo skaitli 3.1416, saukto „pi", kas pieļauj vislielāko tuvinājumu slavenajai riņķa kvadrātūrai, kuru zinātnieki ir tik ilgi meklējuši. Beidzot aprēķināja, ka mēra vienība — svētā pēda, kas noderēja piramidas būvei, atbilst ar pareizību līdz vienam simtdaļmilimetram vienai desmit miljonai daļai zemes polārā radija. Šī mēra vienība ir daudz drošāka un precīzāka par metru, jo zemes lodes apkārtmēru ir visai grūti aplēst, kamēr polāram radijam ir daudz lielāka precizitāte Visbeidzot, ja pareizina Cheopsa piramidas augstumu miljonu reiz (un šīni sakarā jāievēro, ka celtnes augšgals nav izliekts, bet plakans), tad dabū zemes attālumu līdz saulei: Tādā veidā visi mēri, kas noderējuši Cheopsa piramidas plāna izstrādāšanai, balstās — ja viss nav tikai brīnišķīga sagadīšanās — uz astronomisku vai ģeodēzisku mēru vienībām, kuras modernā zinātne ne pārāk sen no jauna atklājusi.

GAITEŅU PAREĢOJUMI

Izejot no minētiem konstatējumiem, kuri pamatojoties uz skaitļiem, šķiet gandrīz neapgāžami, (atskaitot, protams, sagadīšanās hipotezi) modernie zinātnieki meklēja pārdrošākus izskaidrojumus, un pamatojums meklējams piramidas iekšējās izbūves sakarībā ar mūsu ēras notikumu norisi.

Lielās piramidas gaiteņi un telpas seko viena otrai šādā kārtībā: Sešpadsmitā pacēluma augstumā atveras rūpīgi apslēpts Iejas gaitenis, kas virzās 28 m slīpi uz leju. Tā turpinājumā atrodas Lejupceļa gaitenis, saukts par Pirmo uzejas gaiteni. Tas ved uz piramidas centra blakus telpu. Šo trīju gaiteņu krustojumā atrodas „Apslēptās ailes pārsegums" jeb trijstūra akmens, kuŗam bija jāslēpj uzejošā gaiteņa esme. Pēc Mirušo grāmatas, Ieejas gaitenis simbolizē sagatavošanas un ievadījuma posmu pasaules noslēpuma laikmetā, kas pēc piramidas uzcelšanas garīgi deģenerējās. Lejupceļa gaitenis ved ap 77 m uz leju. Tur tas nonāk pie maza līmeniska gaiteņa, kas nobeidzas apakšzemes kamerā. Tās vidējais augstums ir 1.32 m un platums 1,06 m. Simbols cilvēka degradācijai, kuŗš, neatradis ceļu uz augšu pretim patiesībai, nogrimst dabas instinkta tumsā.

VISS OTRADI APGRIEZTĀ JĒGA: ĀRPRĀTA CELLE

Šī celle līdz ar Ķēniņa zāli neapšaubāmi ir visneparastākā vieta piramidas lielajā noslēpumā.. Apmēram 100 pēdas zem piramidas pamata atveras telpa, kuŗas griesti ir tik gludi kā grīda un klons šķautnains kā alas velve. Ceļot šo celli, šķiet, katra jēga apgriezta otrādi. Griestu gleznojumā cilvēki staigā kā mušas ar galvu uz leju un ar cirvjiem tie šķaida viens otram smadzenes. Šī telpa ir Arprāta celle, kur bezcerībā beidz savas gaitas nelaimīgie, kas izvēlušies Lejupejošu ceļu.

Ja mēs turpretim turpinām ceļu tur, kur pametām Uzejas gaiteni, mēs ejam vispirms pa Pirmo uzejas gaiteni, kas sākas Ieejas un Lejupceļa gaiteņu krustojumā. Šo Pirmo Uzejas gaiteni sauc simboliski par „Patiesības zāli ēnā". 88 m garais Līmeniskais gaitenis ved uz Ķēniņienes zāli kas ir 5.23 reiz 5,76 m liela. Šīm divām būves iekšējām daļām, saskaņā ar Mirušo grāmatu, liela nozīme: tās atbilst garīgās Renesanses laikmetam un Patiesības Gaismas nākšanai Austrumos Likuma pēdējās dienās.

ĶĒNIŅA ZĀLE

Ķēniņa zāle, ir apm. 10,46 reiz 5,25 m liela. Ķēniņa zālē glabājas pilnīgi izslīpēts sarkana granīta šķirsts. Šķirsts ir tukšs un atrodas pašā zāles vidū. Tā tilpums ir vienāds ar Mozus taisītā Vienības šķirsta un Hirama Zālamana templim nolemtās Bronzas jūras tilpumu. Šai zālei, ko apdzied ēģiptiešu Pravietojumu Grāmata, ir daudzkārtīgs simbolizējums. Tā nozīmē visu grūtību pārvarēšanas beigas svētceļniekam, kas meklē absolūto.

ZINĀTNIEKI ATKLĀJ CHEOPSA NOSLĒPUMUS

Lūk, nozīme galvenās līnijās, kādu modernie zinātnieki piešķir šai celtnei: Sāksim ar normālo ieeju piramidā. Vispirms attiecībā uz celtnieku civilizāciju iestājas pagrimšanas periods, kas raksturo visas cilvēces vispārēju deģenerāciju: Lejupejošā un Pirmā Uzejas gaiteņu krustojumā atzīmēta Izraeļa izdzīšana. Pirmā Uzejas gaiteņa galā atrodas Kristus krustā sišanas datums. Starplaikā mēs pagājām garām Kristus dzimšanas datumam, kas iekrīt piramidas 3936. gadā. Lielā galerija attēlo kristīgo ēru. Tā ir 153 pēdas gara, kas atbilst 153 lielām zivīm, kuŗu Kristus mācekļi izņēma no tīkla, ko viņš tiem bija licis izmest, kad viņš tiem pēc augšāmcelšanās parādījās. Lielais Leņķis atzīmē racionālisma laikmeta sākumu, kas iekrīt ap 1844. g., pirmo dzelzceļu laikmetu. 19. g. s. beigās racionālisms sasniedz kulminācijas punktu, kas saskan ar Lielās galerijas beigām. Tās griesti pēkšņi pazeminās — garīgs pagrimums, kas nobeidzas chaosā, kuŗa saviļņojumi aprimst, lai ļautu pilnīgai gaismai pārpemt cilvēci. Mūsu dinamiskās ēras beigas iestājas pēc piramidas aprēķiniem 2000. gadā.

PĀRSTEIDZOŠI DATUMI

Šīni galvenajā līnijā bez tam ir ārkārtīgi pārsteidzoši precizējumi, kas dod iespēju sastādīt īstu pareģojumu kalendāru mūsu laikiem:

Še daži datumi:

No Pirmās Zemās ejas sākuma līdz Otrās ejas slieksnim, kas ved uz Ķēniņa zāli, — chaoss, ko var iedalīt šādi:

1. No Pirmās Zemās ejas sākuma līdz tās beigām: no 1914. g. augusta līdz 1918. g. novembrim;

2. Priekšistabas garums līdz Otrās Zemās ejas sākumam: no 1918. g. novembŗa līdz 1938. g. augustam.

Šis periods atzīmē Pirmo Pasaules karu, pēckara saimnieciskās un politiskās krizes un nobeidzas ar Otrās ejas sašaurināšanu, kuŗas proporcijās un virzienos zinātnieki konstatējuši šādus datumus:

1938. g. augusts (Čechoslovakija un Minchene),

1939. g. septembris (karš),

1945. g. maijs (Vācijas kapitulācija),

1949. g. augusts (atombumba),

1953. g. augusts (?)

Šo pēdējo datumu apzīmē ieeja Ķēniņa zālē. Ir savādi ejas pirmos datumus pārlasīt šodien notikumu gaismā, kas tiem dod paskaidrojumu ar pārsteidzošu saskanību: Minchene, karš, kara beigas, atomnoslēpuma atklāšana.

NĀKOTNE

Kas attiecas uz nākotni, tad ar 1952. gadu sākas Apskaidrotības ēra, kas izbeidzas ar Ķēniņa zāles dienvidus sienas sasniegšanu. Pēc speciālistu atzinuma, šī siena atbilst 1982. g. Trūkstot faktiem, lai varētu izskaidrot šo pēdējo skaitli, ēģiptologi, ir ņēmuši palīgā pravietojumus un to simbolismu. Saskaņā ar šiem mūs gaida sekojošais: Lielā Valdnieka nākšana, kuŗš pirms pēdējā laika iestāšanās noliks visas lietas savā īstajā vietā; bez tam Antikrista un otrā Mesijas atnākšana.

Kādi arī būtu gaidāmie notikumi, piramida, šķiet, atzīmē 2.000 gadu kā mūsu civilizācijas beigas. Un ja vērtē nākotnes pravietojumus pēc pareģojumu piepildīšanās pagātnē, tad nevar atturēties no zināmas bailu izjūtas.

Kad laikraksts Latvija Amerikā būs iespiedis šo rakstu, augusta mēnesis būs pagājis bez ārīgi jūtamām sekām, un lasītājs pasmaidīs pie sevis par ēģiptologu neizdevušos sensāciju. Taču patiesības labā jāsaka, ka šim mēnesim ir bijuši izšķirīgi svarīga nozīme cilvēces pagrieizenā uz garīguma pusi, jo konstatēts, ka tieši augustā noslēdzies darbs pie jauna pasaules uzskata, kas šoreiz nāk no Rietumiem, saskaņā ar piramidas pareģojumu. **F. M.**

KRIEVU IZNĪCINĀTĀJI IR PĀRĀKI

Padomju Savienībā ražo uzlabotus MIG-15

Tā apgalvo pārbēgušais poļu lidotājs leitn. Franks Jareckis, kas šīni starplaikā jau paspējis izmēģināt un novērtēt kā angļu, tā amerikāņu modernos strūklas iznīcinātājus.

Viņš saka:

„Kā poļu patriotam, amerikāņu draugam un komūnisma nīdējam, man ir ļoti nepatīkami atzīt šo patiesību, un es esmu nonācis pretrunās pats ar saviem agrākajiem uzskatiem un cerībām. Kopš savas pārbēgšanas man ir dota izdevība lidot un novērtēt kā angļu, tā amerikāņu modernos strūklas iznīcinātājus, ieskaitot Seibrdžetu F'86. Jau 1952. g. augustā Varšavā ieradās Padomju aviācijas virsnieki, kas bija Korejā apmācījuši ķīniešu lidotājus un atsevišķos gadījumos, kā ķīniešu pavadoņi, piedalījušies arī gaisa kauju korrigēšanā un novērošanā. Viņi bija atbraukuši Padomju valdības uzdevumā, lai tagadējos poļu lidotājus visos šīkumos informētu par amerikāņu lidmašīnu īpašībām, kaujas spējām un taktiku. Salīdzinot toreiz dzirdēto ar tagad personīgi pārbaudīto, jāatzīst, ka šī Padomju virsnieka informācija bija ļoti pamatīga, bet ļaunākais ir, ka MIG 15 ar daudzām īpašībām tālu pārspēj citas zināmās iznīcinātāju lidmašīnas pasaulē. Viņš spēj lidot ātrāk, kāpt stāvāk un augstāk gaisā, veiklāk manevrēt, ir vienu trešo daļu vieglāks par Seibriem, un tā samērā mazākajām dzinējiericēm ir proporcionāli lielāka jauda nekā amerikāņu lidmašīnām, bez tam Miga apkalpošana ir parocīgāka un tam nav lieka, kaujai pilnīgi nevajadzīga komforta. Tā produkcijas pašizmaksa, aplēšot pēc amerikāņu fabrikācijas cenām, ir gandrīz uz pusi lētāka par Seibrdžetiem".

Protams, jūs man jautāsit: bet kā tad Korejā uz katriem 10 vai 12 notriektiem MIGiem krita tikai viens amerikāņu iznīcinātājs? Atbilde te ir pavisam vienkārša. Pirmkārt, amerikāņiem ir labāki lidotāji — jūs ar lidošanu un citādām techniskām izdarībām esat apraduši jau trešajā paaudzē, kamēr ķīniešus masveidīgi ar šo mākslu krievi sāka iepazīstināt tikai 1951. g. — Korejā. Otrkārt, MIG-15 Korejā, tāpat kā Pad. Savienības citās okupētās zemēs, ir vecāks modelis bez radara tēmēšanas, un tomēr es domāju, ja tos būtu vadījuši pašas Sarkanarmijas lidotāji, iznākums būtu pavisam cits. Bez tam nav jāaizmirst, ka Pad. Savienībā vairumā jau tiek ražoti trīs uzlabotie modeļi: MIG-17, MIG-19 un MIG-21. Pirmajam no tiem ir pilnīgi automatiskā tēmēšana, kas precīzi darbojas kā miglā, tā nakts tumsā pret neredzamiem mērķiem līdz kilometra attālumam. Par pārējiem diviem man nav noteiktas informācijas, bet zināms tikai, ka MIG-21 ir godalgots ar Staļina prēmiju. **Va-. Po-.**

Dieva vārdā dedzina un staigā kaili

Krievu sekte dara galvassāpes Kanadas valdībai

Britu Kolumbijā Kutenijas apgabalā, apmetušās uz dzīvi tuvu pie 1000 ģimenēm, kuŗas pieder tā saucamai duchoboru sektei. Šīs sektes locekļi neatzīst karu un atsakās pildīt kara klausību, norādot, ka Dievs grib, lai visi dzīvojot mierā. Viņi arī neiznīcina nevienu dzīvu radību, un tāpēc pārtiek vienīgi no zaļbarības. Nekādus nodokļus viņi nemaksā un pastāv uz savu „dabisko tiesību" dzīvot saskaņā ar Dieva likumiem, kāpēc arī nekādu ārēju valsts varu neatzīst un klausa tikai pašu izvēlētiem „vadoņiem." Bērnus viņi skolā nesūta un pretojas ikvienam mēģinājumam tiem iemācīt kaut vai ābeci. Ne laulības, ne dzimšanas, ne arī miršanas gadījumus viņi nereģistrē.

Protams, ka īpatnējo uzskatu dēļ tiem iznāk sadursmes ne tikai ar valdības iestādēm un likumu, bet arī ar kaimiņiem. Lai panāktu savu, sektes locekļi demonstrātīvi dedzina skolas, savas mājas, staigā kaili, lieto erzēniku, kā arī spridzina tiltus utt.

Viņu vadītāji paskaidro, ka izceļojuši no Krievijas tāpēc, ka tur nebijusi brīvība cara valdības laikā. Te viņiem valdība apsolījusi ticības brīvību un ierādījusi zemi, kur apmesties. Viņi iekopuši 62.000 akru, bet tad valdība zemi atņēmusi, jo sektes piederīgie negribējuši zvērēt karalim, ne arī sadalīt zemi pa 160 akru gabaliem katrai ģimenei. Tad sākusies pārcelšanās uz citām vietām. No Manitobas provinces tos padzinusi policija. Pamazām tie nonākuši Britu Kolumbijā, kur iepirkuši zemi, uzceļuši dzīrnavas utt. Bet tad nācis 1930. gads, kas nesis lielo saimnieciskās dzīves depresiju visā Kanadā. Sabiedrības, kas bija aizdevušas naudu, pievākušas visus labumus, un rezultātā viņu mašīnas sarūsējušas un pārvērtušās vecos dzelžos. No komūnas saimniecības maz kas bijis saglābjams, un daudziem bijis jāaiziet darbos svešās raktuvēs, zāģētavās utt. Bet sektes piederīgie gribot dzīvot paši par sevi, neatkarīgi no citiem.

Tgad viņu vadoņi meklējot citu zemi, kur varētu visi dzīvot „Dieva mierā."

Bez šaubām, ka sektes locekļiem, kuŗi visi ir fanātiķi, ir sava daļa taisnība, bet daudz lielāka tā būs lojālajiem iedzīvotājiem, kuŗi sektes piederīgo dēļ tiek izputināti un nevar vairs mierīgi dzīvot. Tiem naktīs jāsargā ar ieročiem rokās pašiem savas mājas un īpašumi. Kanadas valdība izdevusi jau 93.000 dol. gadā skolu ēku un tiltu apsargāšanai. Bet par spiti tam, nodedzinātas vairāk kā 50 skolas, 75 mājas, kā arī izdarīti ceļu, tiltu un citu ierīču postījumi. Apdrošināšanas sabiedrības atsakās ierīkot elektrisko tīklu, un dzelzceļa sabiedrības sašaurina vilcienu apgrozību. Visā apkārtnē redzami plakāti, kas piedāvā pirkšanai dažādus īpašumus, bet nav neviena pircēja.

Britu Kolumbijas universitātes nozīmējusi sevišķu komisiju stāvokļa pētīšanai. Pēdējā izdevusi brošūru ar 300 lapaspusēm, bet nekāds konkrēts atrisinājuma veids nav atrasts. Visus cietumā iebāzt nevar, bērnus mātēm ar varu atņemt nevar, īstos vainīgos notvert gandrīz neiespējami. Jo sektes locekļi viens pret otru neliecina, un pēdīgi iznāk, ka cīņa jāuzvar garīgā plāksnē — fanātiķi jāpārliecina par savu uzskatu maldīgumu.

Bet tas nav tik viegli, jo par pretestību gādā vadoņi.

Kas pēdējie ir un ko tie vēlas, redzams visskaidrāk no viņu rīcības. Galvenie vadoņi ir Lebedovs un Sorokins. Abi viņi ir kāri uz naudu. Pirmais ir neintelligents, bet pēdējais apskolots DP, kuŗš tikai pirms 4 gadiem ieradies Kanadā. Nekādas nodevas sektes piederīgie nemaksā, bet ja vadoņiem vajadzīga nauda, tad tie vienkārši paprasa un arī saņem. Tā tagad pienācis laiks, kad Sorokins braukā apkārt ar lepnāko limuzinu, kuŗu vada privāts šoferis un pavada miesas sardze. Viņš jau otrreiz dodas uz Urugvaju, kur kārto sektes piederīgo iecelošanas lietas, pie kam noskaidrojies, ka viņa rīcībā ir vismaz 94.000 dolaru.

Uz iecelošanas atļaujas saņemšanu ir mazas cerības, bet tā arī vadoņus maz interesē. Galvenais ir noturēt tos fanātiskā ticībā, kādam nolūkam tiek rīkotas sapulces, kuŗās noved mazāk savaldīgos un nervozākas dabas cilvēkus līdz ekstāzei, tā ka tie saplēš savas drēbes vai arī sadedzina zīda drānas, tā cerot atbrīvoties no kalpošanas mantai. Bez tam pastāvīgās sabotažas un dedzināšanas pamazām rada tīklu, kuŗā sapinas gandrīz visi, un kuŗa pavedienus manīgi savās rokās tur vadonis. Un radītā nabadzība nelauj aiziet no pārējiem, bet piesaista pie „kopējās siles," kuŗā pat visbēdīgākos laikos tomēr kaut kas atrodas. Vēl nav zināms, kas vadoņu kungiem padomā ar lojālo pilsoņu mantu un īpašumiem, nebūtu brīnums, ja vienā jaukā dienā atklātos, ka tos par nieka naudu nopirkuši tie paši sektes „vadoņi".

Bet valdības iestādes sāk jau pievilkt stingrāk grožus, un interesanti būs vērot, kā šī cīņa izbeigsies.

Aiz dzelzs priekškara

LATVIEŠU STRĀDNIECES IGNORĒ KRIEVIETI

15. augustā kādā raidījumā krievu valodā Rīgas radiofons stāstīja par krievietes Marijas Zagoveljevas gaitām okupētajā Latvijā. Viņa sākusi strādāt Jelgavas linu fabrikā pēc skolas beigšanas Kastromā. „Strādnieces bija vēsas pret viņu, visur netīrs, mašīnas nolaistā stāvoklī," tā Rīgas radiofons ziņoja par Marijas Zagoveljevas pirmajiem soļiem Jelgavā. Vispirms viņa uzstrādājusies par meistari, tad par maiņas priekšnieci. Pašlaik zem šīs nīstās Zagoveljevas jāstrādā apm. 100 jelgavniekēm. Savā brīvajā laikā šī krieviete rediģē sienas avīzi — jādomā, tā ir krievu valodā.

VISS UZ PLAŠO DZIMTENI

Virs plāna nosūtītas „Imantas" mašīnas uz Baltkrieviju, Maskavu un Smolensku. „Vesels ešalons!" par to stāstot, izsaucas Rīgas radiofona ziņotājs. Tai pašā dienā — pēc pāris stundām — Rīgas radiofons ziņoja, ka „no Daugavpils aizvien vairāk ražotāju sūta uz brālīgajām republikām". Divu nedēļu laikā uz Maskavu un Staļingradu nosūtīti 6 vagoni ar dažādiem konserviem, kas ražoti Daugavpilī.

Ar šo Latvijas izlaupīšanu okupanti nav visai apmierināti — viņi grib vēl un vēl. „Literaturnaja Gazeta" š. g. 14. jūlija numurā lasāms, ka Rīgas 1. mēbeļu kombināts izstādījis 30 dažādu mēbeļu paraugus Glavmebelprom izstādē, bet praktiski iespējams pirkt tikai Rīgā ražoto tachtu „Līza". Vēl nepietiek...

VIŅI AIZBRAUC

Šovasar okupētajā Latvijā darbojās Krievijas federācijas skolotāju arodbiedrības ekskursiju baze, kuŗas labierīcības izmantojuši apm. 700 krievu skolotāju no visdažādākām Krievijas vietām, ieskaitot Komi APSR, Aizkaukazu u. t. t. 18. augustā Rīgas radiofons ziņoja, ka šie skolotāji aizceļojuši atpakaļ uz savām darba vietām. Vai aizbraukuši atpakaļ v i s i viņi?

IZSTĀDES

15. augustā Rīgā Valsts Tēlotājas Mākslas mūzejā atklāja porcelāna izstrādājumu izstādi. Izstādīts apm. 300 priekšmetu no Azijas un Eiropas.

16. augustā Rīgā Valsts Latviešu un Krievu Mākslas mūzejā atklāja Jūlija Federa gleznu izstādi, kas veltīta viņa 115. dzimšanas dienai

18. augustā Valsts Bibliotēkā atvērta izstāde, veltīta brāļu Kaudzīšu literārai un politiskai darbībai. Redzamās vietās izstādīti br. Kaudzīšu rokraksti krievu valodā. Protams, brāļi Kaudzīši bijuši komūnisti...

SIKAS ZIŅAS

„Nopelnīem bagātā zinātnieka" tituls piešķirts Jānim Ķēkaba dēlam Zutim, kas pēdējā laikā varen centās, viltojot Latvijas vēsturi. — Sovetskaja Molodjež raksta, ka pag. gadā slikti sagādāta lopbarība Dagdas, Ērgļu, Jaunjelgavas rajonos. — Kāds Ļeņingradas veikals piedāvā vieglas automašīnas. Cena 40.000 rubļu. — Ogres rajona bērni lasa savvaļā augošo zāļu sēklas — kamolzāļu, sarkano auzeņu, plavu lapastes un ilggadīgās lupīnas sēklas. — Šoferis Evalds Richters Rīgas radiofonā pastāstīja šo un to par laba šofera mākslu. Nekad viņa mašīna nepārsniedz 55 km. st. ātrumu. — Zinātņu Akadēmijas stenografijas komisija izstrādājusi stenografijas kursa 1. daļu. Izrāda, ka nekas jauns tomēr nav atklāts (kā par brīnumu!), jo šī kursa pamatā ir Jāņa Rozes pantografija. — Kolchozā „Juglas Zieds" bērni ierodas no apkārtnes skolām, lai palīdzētu lauku darbos. Pirmo dienu viņi lasījuši ogas, otru dienu — sējuši kviešu kūlīšus. Viltīga taktika — vispirms viegls darbs, tad smags darbs. — Viļānu rajonā 19. augustā sāka darboties radiomezgls. Kolchoznieku mājās ir skaņruņi, kuŗos var dzirdēt Rīgas un Maskavas raidījumus.

PĀVILS KLĀNS

ROMĀNS - REPORTĀŽA

83. turpinājums

Zilgme paskatījās uz otru pusi. Varbūt te kādreiz bija plānota lifta telpa — starp kāpnēm un nama ārējo sienu bija sprauga, tikpat dziļa un baiga aiza kā tajā pusē, kur agrāk bija atradušies dzīvokļi. Pašā apakšā spoži vizēja rīta saules smailās, taisnās adatas, kas spraucās pa virās vārīgi iekārtajām durvīm — tām pašām, pa kuŗām viņi abi tikko bija ielauzušies. Zilgme ar izbailēm ievēroja, cik sasprāgusi un izliekusies bija šī ārsiena, un kad viņš pētīdams palūkojās ap sevi, viņam pamira locekļi — likās, ka pietiktu neliela trieciena, lai šis gaisā pakārtās platformas ar visiem kāpņu režģiem nobruktu lejā, aizraujot līdzi platās spraugās atvāzušos mūrus. Šis atklājums uz kādām sekundēm pilnīgi paralizēja viņa uzņēmību. Viņam uznāca vēlēšanās sastingt, aizturēt elpu un pieplakt slīpajai plāksnei ar visu ķermeni, it kā no tā atkarātos šis dzelzs un betona nedrošās konstrukcijas turpmākais liktenis. Ziemas gaisa mitrums jaucās ar vecu dūmu un putekļu smaku, gruveši zem viņa čirkstēja ar sīku stikla lausku, kaļķu un ķieģeļu drusku gurkstošo skaņu kā sniegs, kas tikko uzsnidzis; sirds sitieni dziļajā klusumā, kas šeit augšā valdīja, likās draudīgi ar saviem dobjajiem klaudzieniem, un saspīlējumam un bailēm pievienojās dzēlīgs pašpārmetums: kādēļ bija vajadzīgs tik augstu kāpt? Putnasūds bija jāsagaida apakšā, pie ieejas. Tur viņi būtu ātri izšķīruši, kuŗš kuŗu.

Tagad bija par vēlu. Zilgme sadzirdēja sava vajātāja kustības lejā — viņš rausās augšā, līzdams kā kaķis, ļoti veikli un ļoti uzmanīgi, tik tikko likdams nobirt kādai gruvešu saujai. Zilgme vispirms ieraudzīja viņa galvu, tad visu četrrāpus nometušos ķermeni. Viņš bija izstīdzējis un atsperīgs, cieši sienai piekļāvies, viņš rausās pēdu pa pēdai augstāk un drīz sasniedza platformu zem leģionāra. Tagad viņus šķīra vairs tikai 8 vai 10 pakāpienu gaŗš slīpums, stāvs kā klinšu sienai, irdens, slidens un nogruvuma briesmu pilns.

Vajātājs nolaidās uz viena gurna, acīmredzot, lai atvilktu elpu un sagatavotos pēdējam posmam, kas viņu vēl šķīra no Zilgmes. Leģionārs notupās, pievilka sev kājas cieši klāt un apkampa ceļus rokām. Tā pagāja dažas sekundes.

„Nu, ko tu tagad teiksi?" Putnasūds pirmais devās uzbrukumā.

„Kāp labāk lejā"; teica Zilgme, „ja tu negribi, ka es tevi aizraidu viņā saulē ar vienu kājas spērienu."

Putnasūds izgrūda kaut ko smiekliem līdzīgu taču viņa sejā nemanīja nekādas jautrības. Tā bija saspringta, ļoti nopietna un smaila ar savu gaŗo, plāno degunu un šaurajām acīm. Likās, ka no viņa redzokļiem šķiļas baltas, aukstas dzirkstis. Viņš lūkojās leģionārā kā hipnotizēdams, pilns sava pārspēka apziņas un nelokāms savā nodomā. Šī mērķtiecība Zilgmi aizsniedza ar visu savu labi tēmēto cinismu — nebija šaubu, ka Putnasūds bija izšķīries par visu vai neko, tagad vai nekad. Ar visu savu instinktu dzīvniecisku sasliešanos Zilgme juta, ka šis kalsnais cilvēks tīko viņa dzīvības. To un neko citu. Viņā bija kaut kas no amatnieka rutīnas un apzinīguma, kad tas, mēli starp zobiem iekniebis, ar visu aroda maņu, nemaldīgumu un lietišķību iesit naglu pažolē, vai virtuozi saslēdz elektriskus vadus grūti pieejamā vietā. Viņš jau iepriekš bija drošs par sava nodoma labu izdošanos. Tas bija pretīgi un apšķebināja leģionāram dūšu. „Vai tāds izskatās mans slepkava?" viņa piepūlētajās smadzenēs pazibēja neskaidra doma. Riebums pret šo tik augstu uzlīdušo izdzimumu pamazām pārgāja aizturētās, slēptās dusmās. Viņš tiši savaldījās, radīdams slodzi, zem kuŗas iegailējās naids. Dīvaini — vēl pirms nedaudz mirkļiem viņš bija sajutis pat bailes sava vajātāja priekšā. Tagad, — kad tik augstu gaisā uz nedroša, pār bezdibeni pakārta pamata draudēja izšķirties, vai viņš nākošajās minūtēs vēl varēs uzskatīt sevi par leģionāru Zilgmi, vai kļūs par nedzīvu ķermeni, — viņā atgriezās pašsaldīšanās un drosme. Viņš iesmējās. Tas bija neiespējami, ka viņam, kas bija nokāpis ellē un tomēr augšāmcēlies, tagad būtu jāaiziet bojā kā žurkai gruvešu kaudzē. Kas būs pēc tam? Cilvēks ar putna ģīmi sasitīs plaukstas kā pēc krietni nodarītas lietas un atgriezīsies pie savējiem — bez sirdsapziņas pārmetumiem, bez nožēlas; varbūt arī bez lielības un nopelna apziņas — vienkārši kā līdzīgs pie līdzīgiem, kas visi veic apzinīgu, nepieciešamu darbu partijas un lielās dzimtenes labā...

„Es tevi vairākkārt aicināju kāpt lejā," Putnasūds augstā, no saviļņojuma saspiestā balsī sacīja. „Tagad tas tev būs jādara — dzīvam vai mirušam." Viņš no jauna nometās četrrāpus un grasījās līst augstāk.

„Pagaidi drusku," Zilgme viņu atturēja. „Mums vēl ir laika. Kas tevi trenc? Es gribētu zināt savu vainu iekām tu tiec ar mani galā."

„Vainu?" Putnasūds, it kā nāvīgi ievainots, iesaucās. „Un tu pats to nezini?" Apsūdzība, pazemojums, lāsti un niknums reizē jaucās viņa balsī. „Kā viņi par mani smējās... kad atdarījā durvis, aiz kuŗām es stundām biju tupējis — kā sesks krātiņā. Kā viņi mani sodīja, kad uzzināja, ko esmu palaidis vaļā — tevi, tu, fašistu suns!"

„Tas, protams, ir ļoti sāpīgi," Zilgme spēji pārtrauca viņu. „Tu personīgi esi ļoti cietis un līdz ar to visdemokratiskā iekārtā pasaulē. Pie šīs pašas reizes tu varētu pateikt kas notika ar manu māti un māsu."

„Izsviedu," Putnasūds pazemināja balsi. Tā pārgāja launā, indīgā čukstā: „Tā kā stāv — ar to kas mugurā. Tā tas derēja — naiconālistu bandai! Un tā tas notiek un notiks ar visiem, kas ir pret padomju valsti. Un vēl ļaunāk — tu, atpakaļrāpulis, reakcionārs, melnsimtnieks, kapitālistiskais asinssūcējs! Visi tiks izdeldēti, visi, kas nav ar mums. Jo tie ir pret mums!"

„Ak tad tu pats esi tas!" Zilgme gari novilka.

Cilvēks ar šauro seju vairs neatbildēja. Rokām uzmanīgi iztaustījis nākamo pakāpienu drošību, viņš lida augstāk. Zilgme ar spēcīgu kājas vēzienu trieca viņam pretim gruvešu kaudzi, ko sarunas laikā bija sagrābstījis. Līdējs nopurināja galvu, uz mirkli aizvēra acis, bet turpināja rāpot. Caun putekļiem leģionārs redzēja viņa seju pavisam tuvu, viņus šķīra varbūt 3 vai 4 pakāpieni. Atlika vēl viena iespēja — doties augstāk, uz pašu pēdējo platformu. Viņš atvēzējās ar abām kājām, nogrūda vēl veselu gruvešu lavīnu, un, putekļu mākoņa ietīts, izslējās visā augumā. Balansēdams kā virves dejotājs, viņš sasniedza kāpņu pēdējo posmu un četrrāpus rausās augšā. Švirkstēdami lejup bira gruži, akmeņi un stikli, uz brīdi šķērsodami Putnasūda ceļu. Tad viņš bija augšā, īsā acu uzmetienā redzēja, ka platforma bija gluda kā galds un tīra, acīmredzot sniega un lietus ūdens nomazgāta, ar veseliem ķieģeļiem un mūŗa gabaliem piegāzta, un spoža no flīžu mirdzēšanas rīta gaismā. Lejā melnoja aiza, aizmugurē šņāca un tusnīja Putnasūds, putekļus un gružus no sejas braucīdams. Zilgme nometās gulus un satvēra prāvu akmeni. Tikko Putnasūda galva parādījās virs platformas, uz kuŗas leģionārs nule bija tupējis, viņš atvēzējās un meta. Akmens trāpīja vajātāja elkoni. Cīņa iegāja izšķīrējā stadijā.

Zilgmem drebēja kājas un rokas. Šī sadursme ievērojami atšķīrās no tuvcīņas frontē, kur karotājus nesa spontāns pārdzīvojuma uzmutuļojums, kur izšķirīgie momenti aizzibēja dažās sekundēs, kur galvu apdullināja rokas granātu sprādzieni, kliedzieni, vaimanas, viss šis juceklis ar trauksmi, sāpēm, bailēm, mulsumu. Te — te vairs nebija cīņas. Te norisinājās slepkavības mēģinājums, kam bija jāsaduŗas ar aizstāvēšanos. Nē, arī tas nebija īstais apzīmējums — tas, kas tur rausās augšā, tas līda šurp ar aukstām, nežēlīgām iznīcināšanas domām, pilns pazemojuma un atriebības jūtu, kas alka gandarījuma. Zilgme sagrābstīja akmeni, tik lielu, ka tikko spēja to aptvert ar plaukstu. Bija skaidrs, ka ar gruvešu lavīnām uzbrucējs nav atturams. Vienu labu trāpījumu! Pierē, krūtīs — vienalga, bet tā, lai viņš vairs netiek augstāk.

(Turpinājums sekos).

ERNAS OŠIŅAS-BĒRZIŅAS

LATVIJAS NACIONĀLĀS OPERAS BALETSKOLAS PAIDAGOGES

(MEMBER OF CANADIAN DANCE TEACHERS ASSOC.)

BALETA STUDIJA

Toronto, sv. Andreja baznīcas zālē

ATSĀK MĀCĪBAS AR Š. G. 14. SEPTEMBRI

JAUNU AUDZĒKŅU PIETEIKŠANĀS JAUNIEŠIEM UN BĒRNIEM

Privātā adrese: 100 GLENDALE AVE (HIGH PARK), TEL.: KE 6484

AUTO, UGUNS apdrošināšana

VALD. BEBRIS

48 RATHNELLY AVE, TORONTO

KI 5913

Piemērotas dāvānas katram gadījumam

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ TORONTO

123 Huron St. Atvērta darbdienās no pl. 8-18. Tel. EM 8-0792

DABŪJAMAS:

JAUNĀKĀS GRĀMATAS — ĻOTI LABĀ SĒJUMĀ

Andrejs Eglītis — NESAULE, dzejas $2.60

Fransuā Moriaks — MĪLESTĪBAS TUKSNESIS $2.60

A. Dimā — TRĪS MUSKETIERI $5.30

ŽURNĀLS LAIKMETS

Kā arī citas jau agrāk iznākušas grāmatas

LATVISKA IZSTRĀDĀJUMA SUDRABLIETAS sākot ar $4.80—$48.00

KERAMIKAS IZSTRĀDĀJUMI ● ROKDARBI

DR. JĀNIS KAROLS

LATVIETIS

Praktizējis Latvijā, Vācijā un Kanadā. Sniedz dzemdību palīdzību.

Slimniekus pieņem TORONTO, 404 DELAWARE AVE

no 9—11 un no 5—7. Izņemot trešdienas. Toronto, tel. OL 1681.

Ar Harbord tramvaju līdz Halam ielai

Dr. A. RATINOV

Bijušais slimn. ārsts Eiropā un Kanadā. Speciālists iekšķīgās slimībās, sevišķi sirds, kuņģa, astmas, reumatisma u. c.

Runā arī vāciski un krieviski

479 1/2 EUCLID AVE, RA 6708

TORONTO (552)

KARTUPEĻUS un ĀBOLUS

maisos un bušeļos, kā arī

FIRZIĶUS UN LATVIEŠU GAUMĒ KONSERVĒTUS GURĶUS

Piegādā katrā latviešu mājā

K. PRĪVERTS

Zvanīt vakaros GE 5688, Toronto

(245)

V. LIEPIŅŠ

Tel. biroja: LA 8000; OL 6321

Tel. mājā: LL 6170

E. HENIŠS

Tel. birojā: LA 8000; OL 6321

Tel. mājā: JU 1046

Ieguldiet naudu nekustamos īpašumos! Pērkot māju Jūs nodrošināt sev labāku eksistenci

J. J. ELLIS REALTOR

383 RONCESVALLES Ave, Toronto — Tel. LA 8000; OL 6321

Pieci biroji jums sagādā iespēju izvēlēties īpašumus dažādos pilsētas rajonos ar katram piemērotu iemaksu. Palīdzam AIZDEVUMU SAGĀDĒ LĪDZ $2.000 PAR 3% GADA

Nesaistoša informācija!

Dr. P. BĀRDIŅŠ

Pieņem slimniekus 740 SPADINA AVE, (pie Bloor) TORONTO no plkst. 5—7 pp. Pārējā laikā pēc vienošanās pa telefonu:

Kabinetā RA 7203, mājās KE 5628

Rentgens. Elektrokardiografs. Laborat. izmeklējumi — kabinetā.

Operācijas, dzemdības utt. — The Doctors Hospital un Western General — slimnīcās

Dr. D. SAMU

Pieņem slimniekus

316 St. CLAIR Ave, W, pie Spadina Rd.

Diplomēts iekšķīgās un ādas slimībās

Tel. MI 8669

Dr. B. DOBAI

465 BLOOR ST., W, TORONTO — Tel. MI 8821

Speciālists iekšķīgās slimībās. RENTGENA UZŅĒMUMI

Runas stundas no pl. 10—12 rītā un no 3—7 pp.;

uz vienošanos arī citā laikā

VĒLOS DIVUS LĪDZBRAUCĒJUS CEĻOJUMAM UZ

NUFAUNDLENDU

UN ATPAKAĻ.

Vēlama autovadītāja apliecība.

Manu tel. n-ru pieprasīt redakcijā

NAMSAIMNIEKI!

Nodrošiniet sevi ar oglēm, piepildot apcirkņus par

PAZEMINĀTĀM VASARAS CENĀM

un uz jums izdevīgiem

EARLSCOURT FUELS

firmas maksāšanas noteikumiem.

Ar mazu iemaksu — maksāšanas termiņi sadalīti 9 mēnešos. Krājumā visu šķirņu ogles, ieskaitot slaveno Reading Antracite

UZSTĀDĀM EĻĻAS APKURES IERĪCES UZ NOMAKSU un NOSLĒDZAM EĻĻAS PIEGĀDES LĪGUMUS NĀK. SEZONAI

Pasūtnājumus pieņem un tavāku informāciju latviešu valodā sniedz pārstāvis

K. JANDAVS

no pl. 7 rītā līdz 2 dienā, tel. LY 4532

Vakarā no plkst. 6 — 10, tel. MU 2554

LATVIEŠU

PĀRTIKAS PREČU TIRGOTAVA

atvērta līdz plkst. 8 vakaros

WIDMER GROCERY

10 WIDMER STR., Toronto. Tel.: EM 6-2434

Divi bloki austrumos no Spadina Ave, pie King ielas

A. KŪLAINIS & I. JANKOVSKIS

TIP TOP TAILORS LTD.

2887 DUNDAS ST., W.,

TORONTO

Plašā izvēlē pašreiz labākās ievestās un vietējās drānas

Jūs apkalpos Jūsu pašu tautietis

Voldemārs Adītāja kungs

Drēbnieka amata meistars ar ilggadīgu praksi, ko ieguvis vadot savu uzņēmumu Latvijā.

Dāmu un kungu apģērbi, ļoti labi piegriezti un pašūti no labas kvalitātes drānas, sākot ar $59.50, var dabūt arī visas drānas uz paredzētām TIP TOP mēneša nomaksām

Veikals atvērts piektdien līdz 9 vak., sestdien visu dienu

TIP TOP TAILORS LTD.

2887 Dundas St., West. Tel. JU 1062, Toronto

STRĀDNIEKI VAJADZĪGI

H. OZOLA

būvuzņēmumā.

pastāvīgam darbam.

Zvanīt H. Ozolam

GR-7147

IZDODAMAS divas istabas un virtuve ar vai bez mēbelēm, kā arī istabas ar virtuves lietošanu vieniniekiem, garāža. Pastāvīgi silts ūdens. LL 1817, Toronto.

(250)

CHURCH — GERRARD izdodamas divas mēbelētas istabas vieniniekiem. Pastāvīgi silts ūdens. Zvanīt EM 6-4528, Toronto.

(242)

GERRARD — GREENWOOD izdodama mēbelēta istaba vieniniekam. Zvanīt GL 3949, Toronto.

(231)

MANN & MARTEL

REALTORS

1497 Yonge St. (St. Clair), Toronto. Tel. PR 6241

$4.000 iemaksa. 9 telpas plūs 2 ist. dzīvoklis pagrabā. Katrā stāvā virtuve. Iespēja novietot 6 auto aizmugurē. Mēbeles 8 istbām līdz ar īpašumu. Šī ir īres māja ar ienākumiem apm. $300 mēnesī, centra rajonā. Šo māju varat pirkt par $12.000.

$5.000 iemaksa. Šai ģimenes mājai Toronto ziemeļos (Belsize Dr.) moderna virtuve, silta ūdens-eļļas apkure. Privāts ceļš garāžai. Cena tikai $13.500.

$14.500 ir pilna cena šai skaistajai ģimenes mājai Toronto ziemeļos (Castlefield Ave). Moderna virtuve, vannas istaba ar dušu. Garāža. Liels dārzs. Silta ūdens-eļļas apkure.

$17.500 ir gadījums! Šis 11 istabu īpašums ir centra rajonā (Rosedale), ielā, kur nav īres ierobežojumu. Īpašnieks spiests īpašumu pārdot, jo atstāj Kanadu. Iemaksa tikai $6.000. Silta ūdens-eļļas apkure. Mēbeles līdz ar īpašumu.

E. PĒRKONS

MŪSU GALVENĀ BIROJA PĀRSTĀVIS

jums labprāt sniegs katru informāciju, ko jūs vēlaties. Tel. mājās OL 6746

Savus padomus un pakalpojumus piedāvāju kā:

T. EATON Co.

PĀRDEVĒJS MĒBEĻU NODAĻĀ COLLEGE IELAS 4. STĀVĀ

(esmu pusdienās 1.30 — 2.30. Piektdienā brīvdiena)

NIK. MEDNIS

Veikals šagad atvērts ik dienas, sestdienu ieskaitot līdz plkst. 5.30

Tel. darbā TR 1133, lok. 4125; mājās HY 5175

Iznomā kāzu tērpus dāmām un kungiem

MALABOR Ltd.

309 King St. W. Toronto

EM 6-3915

Latviešu dāmas! Eiropas friziere

KAPSI'S HAIR STYLING

113 MAC PHERSON AV.

Starp Yonge St. un Avenue Rd

Pirmklasīgs darbs pie ilgviļņiem, matu griešanas, krasošanas un skropstu kopšanas. Iepr. pieteikties pa tel. KI 4585

runā vāciski, krieviski un zviedriski

Meklē vecāku sievieti pie bērniem

Zvanīt pēc plkst. 3

EM 8-1205, Toronto

(252)

IZNOMĀ PAR ZEMU NOMU

PĀRTIKAS UN GAĻAS PREČU VEIKALU

ejošā stāvoklī

Apgrozījums $100.000 gadā (var arī pavairot)

Zvanīt GE 3535, RE 8970, Toronto (220)

Vajadzīgi

MŪRNIEKI un STRĀDNIEKI

J. ANDROVIČA

būvuzņēmumā

PASTĀVIGAM DARBAM VISU ZIEMU

(65 ģimeņu māju celšanai)

Zvanīt MU 3931, Toronto

(253)

LIETUVUŠU mājā izdodamas 3 istabas un virtuve otrā stāvā. 187 Annette St. (High Park). Tel. — LY 3412, Toronto. (237)

S. VASARĀJA

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

izdara pakalpojumus katrā laikā

ZVANIT

OL 1403, Toronto

BAUDI

MAIGĀKĀS UN GARŠĪGĀKĀS CIGARETES

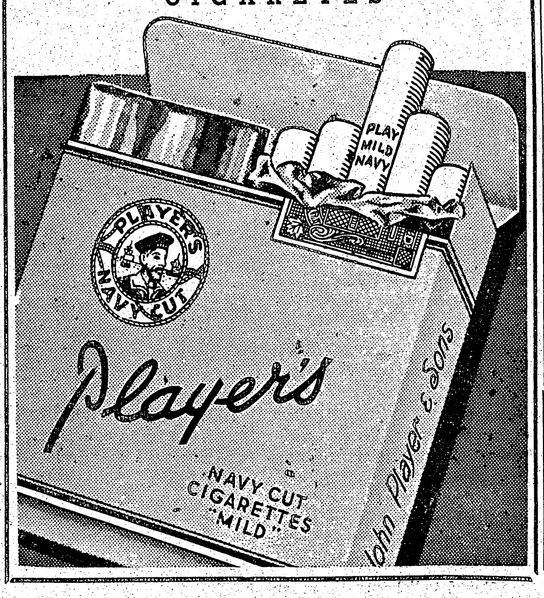

BAZNICAS ZIŅAS

Nujorkas latv. ev.-lut. draudzes rudens posma iesākuma un Svētdienas skolas mācību ievadījuma dievkalpojums 13. septembrī, pl. 3 pp. Betlēmes baznīcā, Bruklinā. Māc. R. Zariņš un A. Ozols. Dziedās prof. V. Stots, pie ērģelēm Br. Skulte.

Bronksā, sv. Jāņa baznīcā dievkalpojums 13. septembrī, pl. 6 vak. Māc. R. Zariņš un A. Ozols. Iesvētīšanas mācības sāksies 20. septembrī, iesvētīšana 1. nov.

Detroitas latviešu ev.-lut. Sv. Pāvila draudzes dievkalpojums 13. septembrī, pl. 2.00 p.p. Emmaus luterāņu baznīcā, 4432 - 12 -tā ielā. Mācītājs V. Līventāls.

Pēc dievkalpojuma brīvmākslinieces Skaidrītes Bundžes koncerts.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Arch. pārstāvis A. Skrodelis (99 Herkimer, Hamilton, Ont.).

27. sept. ievedīs **Montreālā** māc. H. Kušilu II latviešu draudzes mācītāja amatā. Piedalīsies vēl citi viesi.

Prāv. A. Mitulis, 66 College St. Port Arthur, Ont.

Svētdien, 13. sept., pl. 3 dievkalpojums Trīsvienības baznīcā, 560 May ielā, Fort Williamā.

Svētdien, 27. sept., pl. 3 dievkalpojums Trīsvienības baznīcā, 560 May ielā, Fort Williamā. Pēc dievkalpojuma baznīcas apakštelpās Kultūras dienas atzīmēšana ar referātu un priekšnesumiem.

Māc. V. Sēfers (659 Piccadilly Str., London, Ont.).

Niagara Falls, 12. sept., plkst. 6 vak. Pāvila baznīcā, dievkalp.

Londonā, 13. sept., plkst. 4 pp. Trīsvienības baz. Garīgs koncerts — dievkalpojums. Garīgo progr. izp. vīru dubultkvartets Kalvis J. Dzeguzes vadībā.

Vellandē, 20. sept., plkst. 1 pp. Ungāru baznīcā dievkalpojums.

St. Katarīnā, 20. sept., plkst. 3 pp. Kristus b. dievkalpojums.

Londonā, 27. sept., plkst. 4 pp. Trīsvienības baznīcā. Baznīcas pārvaldes ievešanas dievkalp.

Māc. E. Pavasars, 1139 Cannon St. E, Hamilton, Ont., tel. 9-3410.

Hamiltonā, Sv. Trīsvienības b-cā, (18 Victoria Avenue, So.)

Ceturtdien, 10. septembrī, plkst. 7 vakarā jaunatnes sanāksme mācītāja mājā.

Māc. A. Lūsis (50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LO 2510)

Māc. Briedis mainījis adresi — 413 Dovercourt Rd., Toronto.

13. septembrī, plkst. 4 p.p. dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā.

20. septembrī, plkst. 4 p.p. dievkalpojums Sv. Trīsvienības baznīcā.

27. septembrī, plkst. 4 p. p. dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā.

Māc. E. Bērziņš (5833 — 45 Ave Red Dīrā svētdienas skola katru svētdienu plkst. 10 rītā.

Māc. A. Cops (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. MI 1873), Tovonto Sv. Andreja b-cā (Carlton un Jarvis ielu st.).

Svētdien, 13. sept. dievkalp. pl. 11.

Svētdien, 20. septembrī dievkalpojums plkst. 4 pp.

Pēc dievkalpojuma Draudzes vakars baznīcas zālē.

Māc. K. Avotiņs (1174 West 13th Ave, Vancouver B. C.) **Vankuveras** latviešu draudzei 13. septembrī, plkst. 5 pp. dievkalpojums Redeemer baznīcā, 8. Ave un Prince Edward ielas krustojumā.

Māc. H. Kušilš (4571 Coolbrook Ave, Montreal, P. Q., tel. DE 8394)

Montreālā — 13. sept., plkst. 1 pp. — Jaunatnes iesvētīšanas dievkalpojums ar dievgaldu.

27. sept., plkst. 1 pp. — Draudzes mācītāja introdukcijas dievkalpojums ar māc. — viesu piedalīšanos.

Otavā — Otavas latviešu sv. Pāvila ev.-lut. draudzes dievkalpojumi:

20. sept., plkst. 2 pp.

Pāvila baznīcā, 210 Wilbrod St.) Svētdienas skola stundu pirms dievkalpojuma.

Māc. F. Ruperis, 250 Bell Ave, Winnipeg, Man.

Vinipegas latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi septembra mēnesī notiek sv. Pētera b-cā, Ellice un Sherbrooke ielu st.:

13. sept., svētd., pl. 2 p.p.

27. sept., svētd., pl. 2 p.p.

Svētdienas skolas sākums 12. sept., sestd. pl. 3 p.p.

Māc. Ed. Ķerģis, 153 Bancroft Drive, Sudbury, Ont. tel. 3-3284.

Sadberijā — 13. septembrī, pl. 14, Sv. Jāņa bazn. (238 Pine St.).

Brālīts māsu dancināja,

Re kur koši izskatās.

Dižданča 5 gadu darbības

ATZĪMĒŠANAS SARĪKOJUMS

š. g. 18. septembrī, 62 Claremont ielā, Toronto

Programmā: TAUTAS DEJAS, SIEVIEŠU KVARTETS

SĀKUMS PLKST. 19.30

SAVIESĪGA DZĪVE ● ATSPIRDZINĀJUMI ● LABA MŪZIKA ●

TLB DIŽDANCIS

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ

123 HURON ST., TORONTO, ONT., CANADA

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ .....

līdz ..... uz ..... mēnešiem ar šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss .....

.....

Pievienoju money orderi, čeku vai skaidrā naudā $ .....

..... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.

(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts .....

ABONĒŠANAS MAKSA: $1.50 par 1 mēn.; $4.50 par 3 mēn.; $8.50 par 6 mēn.; $16.00 par 1 gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lāčs, 3105 Brighton 3rd St., Brooklyn 35, U.S.A. Tel. SH 3-1667

†

1953. gada 27. augustā Zviedrijā mūžīgā mierā aizmiga mūsu mīļotā māte

ZINAĪDA LIEPIŅA-MARCINKEVICA,

DZIM. ŠMITE

Dziļās sērās vīrs Zviedrijā, dēls, vedekla, mazdēls Toronto, Kanadā

†

Mūsu filiistre

AGRONOMS

RICHARDS VIRSNIEKS

Negaidīti no mums šķīries 1953. g. 26. augustā Oldenburgā, Vācijā. Dzimis 1894. g. 25. janvārī Vecpiebalgā.

Apbedīts Oldenburgā, Ohmstedes kapos 1953. g. 29. aug.

Ja kādu brāli vest uz kapu klusu...

Mīļā piemiņā paturēs

KORP. LATVIJA

†

Š. g. 1. septembrī, plkst. 8.05 pēkšņi šķīries no dzīves mans mīļais, gādīgais vīrs un draugs

AUGUSTS JĒKABSONS

Dzimis 1893. gada 1. maijā Liepkalnes pagastā

Pārpelnots 1953. g. 5. septembrī Montreālā

BERTA JĒKABSONS

†

1953. gada 1. septembrī Dieva mierā aizgājis Montreālas latviešu otrās ev.-lut. draudzes pagaidpārvaldes loceklis

AUGUSTS JĒKABSONS

Dzimis 1893. gada 1. maijā Liepkalnes pagastā

Pārpelnots 1953. g. 5. septembrī Montreālā

Viņu mīļā piemiņā paturēs

DRAUDZE UN MĀCĪTĀJS

„Es zinu tavus darbus."

Apc. 3.8a

Biļetes I latviešu Dziesmu svētkiem Kanadā — svētku koncertam, jaundarbu koncertam, teātŗa izrādei un tautisko deju rītam, pārdod:

1. Pa pastu — kasieris P. Broks, 66 Cowan St., Toronto, tel.: LL - 7606, un J. Petsals, 17 Linden St., Toronto, tel. PR - 2823.

2. Toronto latviešu laikraksta „Latvija Amerikā" kantorī, 123 Huron St. un puķu veikalā „Lotos", 854 Bathurst St.

3. Hamiltonā: pie M. Zitmaņa, Juwelry and Watch Co., 170 James St., un pārtikas veikalā — „Baltic Stare", 46 York St. (O. Skudra).

4. Londonā, P. Dreimanis, 10 Kensington Ave.

5. St. Catharines, P. Vītols, Dr. General Delivery, un E. Sakss, 83 Louisa St.

6. Bramptonā, Evalds Priede, 4 Joseph St. (tel. 1973 - W).

Montreālā pie O. Zilkalna 6445 Cote St. Lue. Rd. Apt. 3 un pie R. Virkava 1414 Ford St.

DIBINĀS LATVIEŠU VISPASAULES APVIENĪBU

(Pārnesums no 1. lpp.)

5. Latviešu globālās apvienības pamatā ir brīvo latviešu kopība, par kuŗu sastādāms latviešu nac. kadastrs.

Ārējās informācijas jautājumā pieņēma šādas 3 rezolūcijas:

1. LAK EC delegātu pilnsapulce, noklausījusies ārējās daļas vadītāja ziņojumu par atkārtotiem mēģinājumiem noorganizēt pārraidījumus baltu valodās caur The National Committe For Free Europe, ar dziļu nožēlu konstatē, ka pārraidījumi līdz šim nav vēl uzsākti. LAK EC izsaka cerību un sagaida, ka pārraidījumus, kas tik nepieciešami aiz dzelzs priekškara palikušo igauņu, latviešu un lietuviešu pareizai informēšanai un viņu morāles stiprināšanai cīņā par okupācijas izbeigšanu un Baltijas valstu neatkarības atjaunošanu, drīzumā uzsāks.

2. LAK EC delegātu sapulce ar dziļu nožēlu konstatē, ka līdz šim nav uzsākti pārraidījumi latviešu valodā no Voice of America raidstacijām Eiropā, līdzīgi kā tie tiek sniegti igauņu un lietuviešu valodās, un sagaida, ka organizācijas un amatpersonas, kuŗām šī lieta jākārto, darīs visu šī Latvijai diskriminējošā stāvokļa novēršanai.

3. LAK EC delegātu sapulce ar pateicību apsveic Amerikas Savienoto Valstu Tautas Vietnieku nama lēmumu par speciālas komisijas nodibināšanu, ar uzdevumu noskaidrot, kādas apstākļos notikusi Baltijas valstu sagrābšana un iekļaušana Pad. Savienībā. LAK EC no savas puses apsola darīt visu iespējamo, lai komisijai atvieglotu tās uzdevumu, un šai nolūkā aicina personas un organizācijas, kuŗu rīcībā būtu attiecīgā inofrmācija resp. dokumentācija,to pieteikt LAK EC ārējai daļai.

Pēc tam R. Liepiņš sniedza plašu ziņojumu par vispārējo politisko stāvokli, bet tiem, kas sekojuši pasaules politiskās norises attīstībai, tur nekā jauna nebija.

LAK EC tālākajā pilnsapulces gaitā M. Salnā referēja par latviešu un citu eksiltautu pārstāvju darbību 6. internacionālajā liberāļu partijas kongresā Luksemburgā no 18. līdz 22 augustam. Šis kongress pieņēmis lēmumu, veicināt visu Eiropas tautu brīvību atgūšanu. Prof. E. Sturms ziņoja par Baltijas pētīšanas institūta darbību un nākotnes nodomiem. Mācītājs J. Urdze, kā pilnsapulces namatēvs, referēja par Baltiešu kristīgo studentu apvienības darbību. Ar vācu valdības plašu atbalstu nopirkta un izremontēta pils 350.000 marku vērtībā.

Pilnsapulce nolēma nodibināt Eiropas latviešu kultūras fondu latviešu trimdas sabiedrības vajadzībām. Fonda noteikumus izstrādās prezidijs. Pieņēma lēmumu nodibināt arī Eiropas ārējās informācijas biroju. Tālāk pieņēma LAK EC budžetu nākošajam gadam 580 mārciņu apmērā.

Jaunajā prezidijā ievēlēja: E. Alksnīti, V. Janumu, R. Liepiņu, A. Bulli, māc. Abakuku, K. Gulbi, Ķ. Dziļleju, Zālmani un Roskeru. Kandidātos ievēlēja: A. Sildi, Manguli un M. Salno (kuŗa nav nemaz padomes locekle). Revīzijas komisijā ievēlēja: Ozoliņu, Reinhardu un Čaku.

Nākošo kopsapulci nolēma sasaukt Zviedrijā, ja tur būtu nodibinājusies kopējā vadība — 1954. g. augustā, bet ja Zviedrijā nevarētu, tad Anglijā vai Vācijā.

JAU DAUDZAS EIROPAS TAUTAS DOMĀJUŠAS PAR ATBRĪVOŠANAS ARMIJU

Pēdējā laikā presē arvien intensīvāk izvirzās problēmas, kādā cejā atbrīvot mūsu dzimteni no komūnisma verdzības. Šie raksti parāda zināmu lūzumu emigrantu psiholoģijā, tie izteic pārliecību, ka velti cerēt uz tām varām, kas patlaban pārvalda pasauli, velti cerēt, ka rietumi nāks atbrīvot apspiestās tautas. Tiesa, drīz būs 10 gadu, kopš arī latvieši cer uz brīvību, čakli strādā rietumu rūpnīcās un farmās,, bet tomēr no dzimtenes izdzītie nespēj samierināties ar balto maizi, ko šeit ēdam, bet ilgojas atgriezties savās mājās.

Šoreiz gribu pieminēt inž. Ž. Pērkoņa rakstu „Illūzijas un reālitāte." Ž. Pērkons jau Latvijā čakli darbojās Rīgas presē un arī trimdā sacerējis vairākus ierosinošus rakstus. Arī pēdējais rada pārdomas katram latviešu patriotam, kam rūp nākotne.

Tāpat kā vēsturnieks J. Bračs, kas apskata mūsu eventuālos sabiedrotos cīņā pret boļševismu, inž. Pērkons iet soli vēl tālāk un rada ideju par atbrīvošanas armijas dibināšanu.

Skaidrs, ka pašreizējā situācijā šādu projektu vēl nevarēs realizēt, bet tas varēs notikt, kad ASV būs izstājušās no AN, vai kādā citā politiski svarīgā pagriezienā. Tad nebūtu jābaidās, ka latviešu zēnus sūtīs uz Koreju, kur galvas bija jānoliek par neko.

Izdevības ir bijušas vairākkārt, lai sāktu 3.Pasaules karu, bet arvien tas ir atvairīts. Pirmo Pasaules karu izraisīja viens revolvera šāviens, cik tagad tādu jau nav bijis? Un ir skaidrs, ka bez Pasaules kara Latviju atbrīvot nevarēs.

Bet bēgli prasa iespēju tvert ieročus un triekties uz dzimteni, lai palikušos tautas locekļus atbrīvotu no komūnisma verdzības. Vai tā būtu noziedzība, ja ASV un Kanada dotu apbrunojumu šiem karotkāriem ļaudīm? Neviens Padomju Savienību šodien nedomā tiesāt, ka tā vienīgā izprovocēja Korejas karu un atbalstīja ziemeļkorejiešus ar kara materiāliem.

Bez savām asinīm un upuriem, tiešām, izredzes atgriezties mājās kļūst arvien mazākas. Nav mums savas armijas, nav vairs mums sava varonīgā leģiona — viss izīriš. Un tomēr, kaut kas šai virzienā būtu jādara.

Nesen kāds poļu izbēgušais lidotājs, kam bija iespēja runāt ar prezidentu Eizenhaueru, ierosināja dibināt poļu korpusu. Bet prezidents jauno cilvēku bija pamācījis — būt pacietīgam...

Dzird, ka poļi jau pirms gada esot reģistrējuši attiecīgos gada gājumus, lai apzinātu, cik karavīru būtu, ja gadījumā dibinātu kādu poļu karaspēka daļu. Bet šis ierosinājums poļu starpā vēl neesot īsti nokārtots, jo pastāvot zināmas diferences pašu starpā. Poļi arī negrib pārsteigties, jo labi atceras un izjūt sabiedroto „pateicību", ko viņi saņēma par slavenām cīņām pie Casino, Itālijā. Poļu invalīdi tagad Anglijā svētdienās ar cepurēm pie baznīcām lasa sev naudu.

Stingrāks kodols pastāvot dienvidslaviem, kas arī apzinājuši savējos. Viņiem ir 25000 vīru līdz 25 gadu vecumam un ap 20.000 līdz 36 g. vecumam, kas apvienojušies vienā frontē ap karali Pēteri.

Varbūt, ka arī citas tautības jau rīkojušās līdzīgi, bet ir arī svarīgi, ka visos emigrantos dzimst doma — celties un cīnīties, lai savienotos ar savas nācijas locekļiem. Ko līdz brīvība, ja nav dzimtenes, ko dod baltā maize, ja cilvēks vairs nevar kalpot savai tautai?

Osvalds Akmentiņš

MŪSU STARPĀ

MAIGA KALNIŅA

Mēs, jaunkanadieši, kas veidojam arvienu lielāku Kanadas iedzīvotāju daļu, šogad Kanadas Nacionālā izstādē Toronto esam izpelnījušies īpašu ievērību. Mēs būsim reprezentēti sporta sacīkstēs, lielā stadiona uzvedumos, un katru vakaru īpašos mūzikālos priekšnesumos, kas nosaukti par „Nāciju kavalkādi." Mūs, sievietes, īpaši var interesēt jaunkanadiešu vārīšanas mākslas demonstrējumi, kas notiks katru dienu, plkst. 11 no rīta Kolizeja „Virtuves teātrī." Gandrīz visas Kanadas etniskās grupas sagatavo ēdienu kartes ar savas tēvijas ēdieniem, un tā būs visai saistīga programma kā vecajiem, tā jaunajiem kanadiešiem.

Daži ēdieni, ko sagatavos demonstrēšanai, ir pagatavoti pēc vecām receptēm, kuŗas viena paaudze ieguvusi no otras paaudzes. Turpretim man bija interesanti uzzināt, ka iekārta, ar ko šos ēdienus pagatavos, būs pilnīgi jauna. Tas apstiprina to, ko es arvienu esmu teikusi par manu GURNEY pavardu: dzimtenes ēdieni garšo pat daudz labāk, ja tos gatavo uz moderna pavarda. GURNEY pavards ir apgādāts ar visām ierīcēm, lai nodrošinātu labus rezultātus-vienalga kādai tautībai! Ja jūs domājat par jaunu pavardu, domājiet par GURNEY!

Un kad jūs domājat par maltītes sagatavošanu, padomājiet par DEMPSTERA MAIZI. Vai jūs esat ievērojuši, cik daudz garšīga maltīte ir atkarīga no garšīgas maizes? DEMPSTERA maize ir tik gārda, ka tā palīdz padarīt garšīgas pat vienkāršākās maltītes. Tāpēc ka maizē ir tik daudz barības vielu, tā ir tik nepieciešama mūsu dietā. Tādēļ es esmu tik apmierināta, ka es atradu DEMPSTERA maizi, kas ir ne tikai barojoša, bet arī **tik garšīga.** Izmēģiniet arī jūs kāku klaipu!

Domas reti kad ir tik nejaušas, kā tas liekas: parasti tās seko dabiskā sakarā, un es gribētu jums to demonstrēt: es sāku ar vārīšanas mākslu un nonācu pie IMPERIAL BANK OF CANADA. Tas notika sekojošā kārtā. Kad es redzēju, ka mūsu mazajai ģimenei ir vajadzīgs jauns pavards, es sāku krāt naudu, atverot krājkontu IMPERIAL BANK OF CANADA. Pakāpeniski mazā summa auga, un nesen mēs varējām iegūt pavardu. Ir tik daudz veidu, kā IMPERIAL BANK OF CANADA var jums palīdzēt, ka nav brīnums, ka to mēdz saukt par „banku, ko veidojuši pakalpojumi klientiem."

Apkārt zemes lodei

● Sav. Valstīs ir seši miljoni kreiļu un viņu vajadzībām tiek gatavoti īpaši bezbola cimdi, golfa nūjas un pat instrumenti kreiļiem zobārstiem.

● Ja viens istabas mušu pāris kopā ar saviem pēcnācējiem nodzīvotu vienu vasaru, tad rudenī mušu skaits rakstītos 191 ar 18 nullēm.

● Bijušais ASV prezidents Harijs Trūmens uzstāsies savā pirmajā komerciālā televīzijas raidījumā 20. septembrī. Par savām pūlēm viņš saņems 8000 dol. Raidījumā Trūmens paredzējis pieskarties Forda novēlējuma izkārtošanai, kā arī atpakaļpalikušo nāciju palīdzībai.

● Džems Ferrara pirms diviem gadiem saņēmis no apdrošināšanas sabiedrības izmaksu sakarā ar nelaimes gadījumu, kuŗā cieta viņa sieva. Naudu Ferrara tomēr neaiztika, bet kopš tās saņemšanas viņam spokojās dīvaini trokšņi un viņš vairs naktīs nevarēja labi iemigt.

Pamazām viņš nāca uz domām, ka pie visa ir vainīga tikai saņemtā nauda un tāpēc viņš to iebēra kādā maisiņā un iesvieda Hudsonas upē. Policijai laimējās naudu izzvejot, un tā to uzglabāja, nodošanai pēc piederības. Tagad nelaimīgais Ferrara lietu pārdomājis, nožēlojis savu neapdomāto rīcību, un lūdzis policiju atdot viņam atpakaļ 5 simts dol. un 9 piecdesmit dolaru naudas zīmes.

● Itāliešu archaiologi atraduši senu Etrusku pilsētu, kuŗu 200 gadu pirms Kristus izlaupīja Hanibals. Pilsēta, kuŗ etruski bija nosaukuši par Feroniju, bija pazīstama pēc slavenā dzejnieka Horacija rakstiem. Jau iepriekš daudzi archaiologi, izmantojot norādījumus Horacija rakstos, mēģināja atrast kādreiz slaveno pilsētu, bet tas nevienam nebija laimējies.

Arī archaiologam Renato Bartočīnī jāpateicās tikai gadījumam, kas palīdzēja atklāt pilsētu. Nonākot kādā vietā, kur bija atrasti daži terrakota gabaliņi, viņš lika izdarīt dažus rakumus, un rezultātā atklājās zudusē pilsēta. Saviem itāliešu kollēgām negrib iepakaļ palikt izraēļu valsts archaiologi, kuŗi tagad dižojās ar Abrāma dibināta sena ciema atrakšanu. Ciems esot dibināts apmēram 4000 gadu pr. Kr. dzimšanas. Pēc Dr. Nelsona Glika apgalvojuma, kuŗš ir Ebreju Apvienības kollēdžas un Reliģijas Institūta prezidents, esot atrastas senas terases, dambji un kanāli Negeba tuksneša dienvidu daļā. Tie esot vienīgie zināmie plašākie laukkopības izveidojumi visā apkārtnē.

GADU BEZ ĒDIENA UN DZĒRIENA

No Bombejas ziņo, ka Indijas valdība uzņēmusies rūpes noskaidrot kā 18 g. veca Dhanalaksni, Koorgas valstī, jau ilgāk nekā gadu iztiek bez ēdiena un dzēriena. Pacēlušās balsis, ka viņa varētu pārtikt no saules gaismas! Dhanalaksni dzimusi 1935. g., līdz 14. dzīvības gadam viņa ēdusi normāli, tad atteikusies ēst 2-3 dienas, vēlāk 12 dienas,tad 22 dienas, kamēr nemaz vairs neieņēmusi barību. Vairākkārt ievietota slimnīcā, kur bez panākumiem mēģināts viņu barot mākslīgi. Nedz rentgens, nedz rūpīgie ārstu izmeklējumi nav atklājuši pie jaunavas nekā savdabīga, viņai ir normāls un veselīgs augums, un tā jūtas laimīga.

Tālivaldis Dangavs

BALSIS SAVANĀ

STĀSTS

II

Es nobultēju durvis aiz sevis. Biju dzirdējis, ka čako mudž no čūskām, un ka tas izmērdē kolonistus, bet spējīgs uzturēt leģioniem kukaiņu. Tāpēc ar neuzticību pārbaudīju grīdu un sienas.

Šai viesnīcā ir sastampāta māla klons, caurumains kā peona bikšu dibens. Sienas no kaut kādu mazvērtīgu palmu stumbriem, kas izpūruši kā nekoptas kolonistu bārdas. Stumbru starpās atkal māls.

Manas apskates rezultāti bija šādi: uz bikšu dibena brūns, barankai līdzīgs smilšu gredzens, termītu sanests; bārdā divi maza auguma zirnekļi, nekaitīgi, un, cik spriedu, to zinātniskais nosaukums: Pluricatum pluricatum Ļiņņevs." Vladimirs lepni pateica latīņu vārdus ar savu mīksto ukraiņu mēli, tad brīdi apklusa, lai paņemtu rokās mates trauciņu un apslapinātu lūpas.

Pēc tam viņš turpināja:

„Redziet, seņori, kad 1945. gadā Vācija kapitulēja, man kā cietušajam ierādīja mazu mājiņu, kas bija piederējusi kādam naci vīram. Šai mājiņā atradu veselu bibliotēku par dabas zinātnēm. Tā kā man nebija nekā, ko darīt, es sāku pašmācības ceļā studēt dabu no grāmatām. Visvairāk piegriezos kukaiņiem, tad augiem. Prieks došanās prom no Vācijas, manas vispusīgās zināšanas pārbaudīja amerikāņu Unras virsnieki, augsti mācīti latvieši un igauņi Ludvigsburgā pie Štutgartes, un atzina mani par dabas sapratēju.

Bet kur tad es paliku?

Ā, pie inspekcijas. Jā, pēc tās es taisījos gulēt. Atsedzu segu un liku kāju gultā. Jutu, ka gar kājas ikšķi kas norāpo. Atklāju segu vēl plašāk un ieraudzīju skorpijonu — ja nemaldos, tas latiniski saucas Scrapionid Arachņevič, kas nāca uz manu pusi, lepni izliecis savu indes dzeloņa asti.

Es biju uztraucies, taču ne tādā mērā, ka nespētu savaldīties, paķert zābaku un iznīcināt šo jaukli no vēža un zirnekļa. Pēc tam es pamatīgi appētīju gultas virsu un apakšu, priecādamies, ka paragvajiešu gultām nav ne kājgalu, ne galvgalu, kas ievērojami kavētu manu dārgo laiku. Tad pacēlu spilvenu un — jūs zināt, seņori, es esmu nervozs cilvēks, esmu nervi un kauli, esmu kā dzīslaina koka lapa — un manu acu plakstiņi sāka zibeņātri taisīties ciet un valā, jo tur bija milzīgs melns un spalvains zirneklis, lielumā kā maha plauksta.

Kaut arī acu plakstiņi raustījās, galva tomēr palika skaidra, un mana neapmākuļotā prāta priekšā šķirstījās visu to grāmatu lappuses, ko es biju lasījis par kukaiņiem, līdz apstājās pie attēla, par kuŗu man pārbaudes komisijā Ludvigsburgā jautāja, kas tas tāds esot, un kad ātrumā neapķēros, kāds no pārbaudītājiem, cik zinu — latvietis, mani izglāba, iečukstēdams manā ausī Taraņtuļij Lcoperģijev Visarionovič."

„Tarantuls!" mēs, Strandējošo salas salinieki, gandrīz visi iesaucāmies reizē, izņemot Rolfu, kas norādīja, ka kukainis droši vien bijis putna zirneklis jeb arāns pollito, kuŗa kodieni pēc guaranī tautas ticējuma iedarbojoties tāpat kā lepra — krītot mīesa nost no kauliem.

„Šaubos, ka esmu maldījies," sacīja Vladimirs aizkartas autoritātes balsī. „Pazīstu kukaiņus kā savus piecus pirkstus."

Sala apklusa, un ukrainis turpināja:

„Manā galvā nu nobrieda plāns negulēt gultā, bet uz galda.

Jūs zināt, ka ārpus Asunsionas galdi nestāv vis uz kājām, bet virsas uzliktas virs kraķiem. Tāds bija arī šis galds, uz kuŗa uzliku savu lādīti un lietus mēteli. Tad kāpu augšā pats, lai tūdaļ ar virsu un lādīti, pie kuŗas biju piekēries kā pie glābšanas riņķa, nonāktu uz grīdas, jo abi galda kraķi momentā saplaka kā tukšas plēšas zem mana ne visai lielā svara.

Atkal atrados jautājuma priekšā: Ko nu man darīt?

Nu ņēmu abus kraķus, liku tos vienā pusē un krēslu otrā kā atbalstus galda virsai. Tā bija drošāk, un es ārkārtīgi uzmanīgi kāpu atkal uz galda. Izstiepos uz tā, galvu atbalstīdams virs lādītes. Bet tās malas spieda pakausi. Bija jākustas, un galds zem manis tēloja zemestrīci. Kāpu zemē pēc spilvena.

Beidzot viss bija kārtībā. Laidos miegā, un man bija tāda sajūta kā bērnam, kas ziemā laižas ar kamaniņām no kalna lejā.

Dienā pāri pārkarsētajai zemei bija skrējis vējelis, kas miesai piespieda sviedraino veļu kā slapju kompresi. Nu nebija visniecīgākās vēsmas, un smacētājs gaiss gūlās virsū. Svīdu kā draudža slimnieks, kusu ārā kā tauku pika uz karstas pannas. Šad tad pamodos pārbījies, ka nenosmoku. Atkal aizmigu, lai pēc brīža atkal uztrūktos. Un kādā pusatmodas brīdī dzirdēju ko noplaukšķam, atsitoties pret klonu. Plaukšķi atkārtojās. Nospriedu, ka kaut kas nav labi, un iededzināju sveci. Kā tad! Uz klona, pat uz galda un spilvena rāpoja nejauki, snuķaini kukaiņi kā milzu tarakāni, kā blaktis, pankūkas lielumā.

„Tagad gulēt — noziegums pret sevi. Šitie snuķi man izsūks visas asinis, kā ar bombiļu izsūcējerbas aplējumu no mates trauka," es drebinādamies spriedu, „tā kā no rīta viesnīcnieks atradīs gluži mazasinīgu līķi."

Tagad liku lādīti gareniski uz galda un sēdos tai virsū. Atsāku snaudulot — kas tev nu jaus! Man sāka uzbrukt mazie mēmie moskīti sīki kā blusas. Grūdu ar sveci viņu barā tik ilgi, kamēr šī invāzija izbeidzās. Aiz tiem nāca lielāki, kas sīca tāpat kā Eiropas odi, un es žigli vīstīju galvu un rokas lietus mētelī, jo vieglāk ir nosmakt nekā būt par mielastu moskītiem. Kad šos mocītājus vairs nedzirdēju, atsedzu galvu, lai kaut cik dabūtu gaisu. Un uz to tikai gaidīja citi — lielie čako moskīti, kas vismaz no simta viens nes sevī malārijas dīgļus, kā vēža mātīte nes ikrus zem savas lipas. Tie nāca viļņiem vien kā amerikāņu un angļu lidmašīnas uz Vāciju pagājušā karā. Es turēju vienā rokā Paragvajas svecīti, ar otru atgaiņājos no moskītiem. Paragvajas svecīte, lieta no eļļas un vēršu taukiem, liecās vai nu pa labi, vai arī pa kreisi, tinās ap pirkstu, tā kā vajadzēja to atkal un atkal nostatīt stāvus. Karstie tauki dedzināja pirkstus, tecēja uz drēbēm, un cauri tām eļļoja manu miesu, it kā ievaidot mani kādam uzdevumam. Miegs un moskīti mācās virsū. Mandioka spieda pakrūti, bet kaut kur glūnēja uz mani snuķaiņi, tarantuls, nosistā skorpijona piederīgie... Es saskaitos. Man bija dusmas uz manu svētu, vārdā Eustaķiju, jo esmu katolis, ka šis nekā nedara manā labā, bet aizvadījis mani līdz ellei un pametis. Bet uz debesīm raudzījos ar baltu aci. Teikt gan nekā neteicu, jo, kā zināt, uz Dievu nenedrīkst lamāties.

Beidzot biju tik tālu, ka varēju raudāt, taču svecīte man nedeva vaļas. Tā raudāja manā vietā, raudāja ar savām karstām tauku asarām, būdama vienīgā Paragvajas nelaimju apraudātāja. Un cik gan to nebija? Simtiem, nē, tūkstošiem... Jo: ja šai pasaulē kādam jāizpērk grēki jau priekš miršanas, tad Dievs to nabadzīgu nosūta uz Paragvaju, kur tevi lamā un krāpj, kur tavi slepkavas pēc tavas nāves sodu nesaņem; kur tev pusgadu diendienā jāskraida, lai dabūtu pasi, jo slinkie ierēdņi izsalkušu suņu acīm gaida pametam kaulu — dzeramnaudu; kur tukšā zeme brēc pēc cilvēkiem, bet atlauts iebraukt tikai lauksaimniekiem, kas tad džunglos aiziet bojā...

Svecīte raudāja, un es vaidēju.

Kaut līkratu gaitā, taču arī šī ievērojamākā nakts manā dzīvē beidzot aizvilkās. Ap ausmas brīdi drusku vēl iemigu, tāpat vien uz lādītes, taču tas nebija ilgi. Mani uzbungoja spēcīgi sitieni pie durvīm.

No estansijas bija atsūtīti pretim divi peoni un zirgs. Redzot melnus bārdainus mērdeļus, ar piešiem pie kailām kājām, man šķita, ka savu dzīvību uzticu diviem rīkļu griezējiem, un būtu liela Dieva žēlastība, ja tie izrādītos tikai par blēžiem, kas mani ceļā izģērbtu, paņemtu arī lietus mēteli, ko UNRRAi bija dāvinājis kāds ziemeļamerikānis no Toledo pilsētiņas pie Filadelfijas, tā caur UNRRAi nonākdams manā īpašumā, un atstātu kailu čako vidū. Tāpēc ieturēju pamatīgas brokastis un nostiprināju dūšu ar stiprākiem malkiem, iekāms kāpu zirgam mugurā.

Devāmies ceļā.

Nevaru teikt, ka savā mūžā nebūtu sēdējis uz zirga. Kad kalpoju par rakstu vedēju pie kāda poļu šļachtiča, kam piederēja 2 lielas muižas, man katru dienu iznāca jādelēt un izziņot pana rīkojumus daudzajiem vagariem. Bet vācu laikā, kad mani iecēla par cukurfabrikas direktoru, es jāju aiz kundzības. Bet tagad biju atradis no jāšanas. Paši saprotat — pagājuši vismaz pieci gadi.

Sākumā ar lielu neuzticību raudzījos uz abiem pavadoņiem, vai tie netaisās likt roku pie dunča, kas atradies aiz jostas. Neparko nelāvos, ka viņi man jātu no muguras, bet pats centos palikt iepakaļ. Tā tas arī iegājās, un es nomierinājos. Tad pamazām mani sāka pārņemt labsajūt. Dungoju valša Zelts un sudrabs melodiju. Uzkūpināju pa cigaretei. Jūsmoju par čako tuksnesīgo dabu: — kaktusiem, kas izskatījās kā no zemes izbāztas kara vāles, kā lāktuļi ar milzu svecēm, kā pūķu mēles kamolā, kā piepeši saspiesti un pārakmeņoti sargkareivji, vai arī kā debesskrāpju pilsētas, ja tās skatītu no liela tāluma; zirgu un govju izbalējušiem mugurkauliem, kam ribas vēl turējās klāt, un tā lika šo mājlopu mirstīgo atlieku komplektu salīdzināt ar milzu simtkājiem; atsevišķiem galvas kausiem, kuŗu tukšajos acu dobumos tupēja krāsaini putneļi kā ziedi; čūskām, kas vizuļoja, locījās un šņāca starp zirgu steidzīgajām kājām. Un spriegs vējš pūta no kādas vēsākas debesmalas.

Tad man bieži lika no zirga kāpt zemē viesnīcā iebaudītā kafija, liķieris, alus un zelteris. Nokāpjot katrreiz jutu, it kā es ilgi būtu sēdējis uz mucas un kājas izliekušās pēc tās sānu mēra.

Vēl nebija pagājušas ne divas stundas.

Trešās sākumā es jutu tikai šīs izliektās kājas kā atsevišķu smagu un neērtu piedēkli pie mana ķermeņa. Bet uz stundas beigām sevi lika atcerēties tā vieta, kur pēc anglu zinātnieka Čarlija Darvina mācības cilvēka sencim sākusies aste, it kā nu aste no jauna man taisītos klātu.

(Turpinājums sekos).